

LEÁNYVÁRI CSERESZNYFA ÓVODA
KIRSCHBAUM KINDERGARTEN LEINWAR

2518 LEÁNYVÁR ERZSÉBET UTCA 46.

OM AZONOSÍTÓ: 202380

KÉTNYELVŰ HELYI PEDAGÓGIAI PROGRAM

ZWEISPRACHIGES ÖRTLICHES PÄDAGOGISCHES
PROGRAMM

2025.

I. Bevezető

Köszöntjük kedves olvasóinkat, akik a „Leányvári Cseresznyefa Óvoda, Kirschbaum Kindergarten Leinwar” helyi nevelési programjával megismerkednek és akik programunk iránt érdeklődnek. A program megismerésével szeretnénk tájékoztatást adni a szülőknek, óvodapedagógusoknak, érdeklődőknek arról, nevelőtestületünk milyen nevelési célok, feladatok megvalósítása érdekében, milyen pedagógiai munkával kívánja biztosítani a ránk bízott óvodáskorú gyermekek fejlődését, boldog, vidám gyermekkorát, milyen tartalmi munkával szeretné az óvodába járó gyermekeket felkészíteni arra, hogy alkamasak legyenek az iskolai tanulmányaik megkezdésére.

Kétnyelvű német nemzetiségi óvodánkban a nemzetiségi munkával, a német nyelv iránti érdeklődés felkeltésével szeretnénk megalapozni a helyi nemzetiségi általános iskola német nyelvoktatását, a falunkban élő nemzetiségi családok gyermekeinek identitástudat megőrzését, erősítését.

II. Az óvoda bemutatása

1. Az óvoda adatai

- Az óvoda neve:
Leányvári Cseresznyefa Óvoda, Kirschbaum Kindergarten Leinwar
- Az óvoda címe:
2518 Leányvár, Erzsébet út 46.
- Telefonszáma:
06-33-487-290, 06-30- 662-33-77
- E-mail címe: ovoda@leanyvar.hu
- Az óvoda OM azonosítója: 202380
- Az óvoda fenntartója: Leányvár Község Önkormányzata
- A fenntartó címe: 2518 Leányvár Erzsébet út 88.
- Telefonszáma: 06-33-509-930

- **Az óvoda Alapító Okiratának száma, kelte:**
Tatabánya 2025.május.26.
Okirat száma: Lv/111-9/2025

- Az óvoda alapítványa: „Leányvári Óvodáért Alapítvány”
- Az alapítvány számlaszáma: 11740023-20044891
- Az alapítvány adószáma: 18613889-1-11

2.Helyzetkép

2.1. Az óvoda rövid, történeti áttekintése

1948 őszétől működik falunkban a jelenlegi helyen óvoda. Leányváron a történelem viharos szelei irányították az óvoda létrejöttét. A II. Világháború előtt, német nemzetiségi származású lakosok laktak a faluban. A háború után a község lakossága erősen lecsökkent. 1946-ban a német nemzetiségű lakosság nagy része kényszerült a szülőföld elhagyására. A kitelepített családok helyére az ország más vidékéről magyar anyanyelvű embereket telepítettek. A betelepült családok az elárvult földek megművelésével próbálták fenntartani magukat. Az itt maradt német nemzetiségi családok is földjeik műveléséből, vagy a közeli bányából éltek. A családok felnőtt tagjai, szinte egész nap a földeken dolgoztak. A 9-10 éves gyerekek, már aktív résztvevői voltak ezeknek a munkálatoknak. A kisebb gyerekeket a földekre vitték magukkal a szülők, vagy szomszédokra bízta, vagy az utcákon csellengve töltötték el napjaikat. Felügyeletük, ellátásuk így nem volt megfelelő. Ezt felismerve és a gondok enyhítésére szervezte meg a helyi MNDSZ (Magyar Nők Demokratikus Szövetsége) 1946 tavaszán a Napközi Otthont.

Céljuk: a községben élő és dolgozó családok óvodáskorú gyermekeinek összefogása, napközbeni ellátása és felügyelete volt. 1948 őszén a jelenlegi óvoda épületébe költözött a napközi. Az akkor igen lepusztult épületből – az egykori gangos, sváb parasztházból, melyet éveken keresztül kocsmaként használtak – próbáltak megfelelő teret biztosítani az óvodáskorú gyermekek neveléséhez. Ekkor még képesítés nélküli óvónők felügyeltek a gyerekekre.

A gyermekek a nap nagy részét az udvaron töltötték, szabadon futkoshattak, verseket, énekeket tanultak és sok mesét hallgattak. A német nemzetiségi családok gyerekei úgy kerültek az akkori óvodába, hogy magyarul szinte alig tudtak beszélni. Igazán az óvodában tanulták meg a magyar nyelvet.

Az „50-es” évek végéig magyar anyanyelvű óvónők foglalkoztak a gyerekekkel. 1959-től 36 éven át helyi lakosú, a nemzetiségi nyelvet beszélő óvodavezető irányította az akkor már óvodaként nyilvántartott intézményt. Bevezette a német nyelvű foglalkozásokat, amely főleg a nemzetiségi identitástudat megőrzésére, a nyelv életben tartására, a helyi nemzetiségi kultúra, a hagyományok és népviselet megőrzésére irányult. A nemzetiségi nyelv bevezetésével, nemzetiségi óvodának ismerték el óvodánkat, mely a mai napig, kisebb megszakítással végzi a vele járó nemes feladatokat. Az óvoda épületének bővítése a 70-es

évek elején kezdődött. Társadalmi munkával, szülők összefogásával a helybeli iparosok segítségével lett az óvoda három csoportos óvoda. Sok helyi lakos segítette munkájával az óvoda fejlődését, korszerűsítését. Sok falubeli kötődik ily módon az óvodához, s így méltán érezhetjük valamennyien falubeliek az óvodát a „*falu óvodájának*” a „*mi óvodánknak*”. Bizonyára többet, szebbet, igényesebbet tudunk sok területen nyújtani a ma óvodásainak, mint azt tehették a kezdeti időben induló óvodában, mégis tisztelettel gondolunk mindazokra, akik felismerték annak szükségességét, hogy az utcán csellengő gyerekeket felkarolják, hogy vigyázni kell rájuk, óvni őket, s jó anyaként ölbe venni, megsimogatni, megmosdatni, megetetni, amikor arra éppen szükségük volt. Tették mindezt többnyire szakképzetlenül, nőként, anyaként, ösztönösen ráérezve, hogy a gyermeknek jó, ha biztonságban érzi magát, ha társak között van, ha sokat játszhat és mesét hallgathat. Ahol jó lenni mindaddig, amíg a szülők munkájuk végeztével haza viszik őket. Tisztelet és megbecsülés mindazoknak, akik a történelem viharos napjai után megtették az első, kezdeti lépéseket, hiszen nélkülük nem vezethetett volna folytatás, nem vezethetett volna az út, a fejlődés a ma óvodájához.

Ilyen történelmi háttérrel, ilyen kezdeti állapotokkal kezdte meg működését falunkban az óvoda, s jutott el sok nehézség árán a ma óvodájához. Erre a történelmi múltra építve szeretnénk továbbfejleszteni a ránk bízott óvodát, s a múlt gyökereire alapozva, a kor és környezetünk jelen igényeit kielégítve, az eddigi tapasztalatokat figyelembe véve alkotjuk meg saját helyi nevelési programunkat.

Az óvoda 50 éves története szakdolgozat formájában a helyi könyvtárban, valamint óvodánkban bővebb változatban is megtalálható.

Intézményünk 2018- ban ünnepelte a 70. évfordulóját. Ebből az alkalomból kétnapos ünnepet tartottunk.

A 70. év emlékét egy szakdolgozat lapjai őrzik az óvodában.

2.2 Leányvári Cseresznyefa Óvoda, Kirschbaum Kindergarten Leinwar

Óvodánk a kb. 1800 lélekszámú község egyetlen óvodája, mely az óvodás korú gyermekeket fogadja. A falu fekvését tekintve minden irányból jól megközelíthető, viszonylag nem túl forgalmas helyen fekszik. Falunk német nemzetiség lakta település, ahol a szülők igényét tükrözve óvodánk **német nemzetiségi kétnyelvű nevelést folytató óvoda**. Nemzetiségi nevelésben valamennyi gyermek részesülhet. Kétnyelvű óvodánk mindkét nyelv (magyar és német) fejlesztését szolgálja. Óvodai életünk tevékenységformáiban a két nyelv használata érvényesül. Nemzetiségi munkánk során nagy hangsúlyt fektetünk a falunkban egykor élő néphagyományok, szokások, népviselet, kultúra, valamint a nyelv megőrzésére, továbbadására. Az identitástudat kialakításához motiváló a gyermekek számára varrt népviseleti ruhák viselete ünnepekkor, rendezvényeken. Nemzetiségi tárgyi gyűjteményünkben – állandó kiállítással – egykori viseletű gyermek- és felnőtt ruhák, használati eszközök, fényképek tekinthetők meg. Óvodánk az 1950-es évek elején, gangos, „sváb” parasztházban kezdte meg működését és fejlődött a ma látható óvodává. Az egykori családi ház mérete, elhelyezkedése ma is meghatározója az óvoda légkörének, arculatának. Külső megjelenésével beleolvad a körülötte lévő hasonló családi házak utcaképébe. A csoportszobák mérete sem nagy, formájukat, elhelyezkedésüket meghatározza az egykori családi ház helységeinek a mérete, elhelyezkedése. Az óvoda külső megjelenésével, környezetével a hozzá tartozó füves udvarral és játszókerttel beilleszkedik az őt körülvevő falusi környezetbe, mely a többi portához hasonlóan családias környezetet sugall. Ezt a megjelenést kiegészíti pedagógiai munkánk célkitűzése is, melyben fontosnak tartjuk a külső környezettel összhangban, olyan óvodai életmód szervezését, ahol a gyermek a lehető legkevésbé kényszerül a családi életforma feladására, ahol a derűs, nyugodt, természetes, szeretetteljes, a falusi családok életformáját tükröző légkörben tölthetik el a nap jelentős részét. Programunkban az óvodai élet szervezésénél nagy figyelmet fordítunk arra, hogy az óvodai nevelés a családi nevelés kiegészítője legyen. Ennek egyik feltétele, hogy az óvodában alkalmazott óvodapedagógusok, pedagógiai asszisztens és dajkák megfelelően foglalkozzanak a gyermekekkel, személyiségükkel biztonságérzetet nyújtsanak a kisgyermekek számára. Mindennek megvalósítását megkönnyíti, hogy az óvodával kapcsolatba kerülő családok életmódját, életkörülményeit ismerjük, hiszen kis falu lévén, szinte mindenki ismeri egymást. Az óvodának parkosított, füves, sok virággal díszített udvara van, mely jó mintát ad a gyermekek szépérzékének kialakításához, a tiszta, gondozott falusi környezet iránti

igényesség felébresztéséhez. A környezet rendjének, tisztaságának, szépítésének kialakításában az egyes csoportok éves programjuk és koruk szerint tevékenyen is részt vesznek. A gyermekek játszókertje szintén füvezett, fákkal, örökzöld növényekkel beültetett. Kültéri játékaink lehetőséget adnak a szabadban történő sokféle játékfajták kiválasztására. Megítélésünk szerint az óvoda udvara, kertje, barátságos, szép színfoltja falunknak. Külső és belső környezete a kor követelményei szerint megfelelő szintér falunk óvodáskorú gyermekeinek neveléséhez.

A helyi pedagógiai nevelési programunkat a

- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről
- 229/2012. (VIII. 28.) kormányrendelet a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény végrehajtásáról
- 363/2012.(XII.17.)Korm. rendelet Az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja
- 32/2012. (X.8.) EMMI rendelet a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a sajátos nevelési igényű tanulók oktatásának irányelve kiadásáról
- 2003. CXCV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
- 2011. évi CLXXIX. törvény a nemzetiségek jogairól
- 1997.évi XXXI.tv.a Gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásról
- 277/1997. (XII.22.) kormányrendelet a pedagógus-továbbképzésről, a pedagógus szakvizsgáról, valamint a továbbképzésben részt vevők juttatásairól és kezdzvezményeiről
- Az óvoda hatályos Alapító Okirata
- 2023. évi LII törvény a pedagógusok új életpályájáról

Helyi programunk készítésében fontos szerepe van a **családias léggör** kialakításának, a **gyermekek aktív tevékenykedtetésének a tevékenysége ágyazott tanulásnak a cselekvő felfedező tanulásnak** és a **kétnyelvű nemzetiségi nevelés** biztosításának az óvodai élet tevékenységformái során. Hangsúlyt kívánunk fektetni a nemzetiségi identitástudat kialakítására, megőrzésére, mind a külső és belső feltételek megteremtésével, ezzel is segítve, hogy a gyermekek alkalmassá váljanak az iskolai tanulmányok megkezdésére.

1999. Az óvoda eredeti (első) programját készítő nevelőtestület:

1. Kiss Lászlóné	óvodavezető, óvodapedagógus
2.Feketéné Pándi Ildikó	óvodapedagógus
3. Pappné Belányi Violetta	óvodapedagógus
4.Schmidt Antalné	óvodapedagógus

2004. Az óvoda átdolgozott programját készítő nevelőtestület:

1. Kiss Lászlóné - óvodavezető; német nemzetiségi óvodapedagógus
2. Feketéné Pándi Ildikó - óvodapedagógus
3. Kiss Márta - óvodapedagógus
4. Pappné Belányi Violetta - óvodapedagógus
5. Borsi Annamária - óvodapedagógus
6. Remsey Katalin - óvodapedagógus

2010. Az óvoda helyi nevelési programjának felülvizsgálatát végző nevelőtestület:

1. Kiss Lászlóné - óvodavezető; német nemzetiségi óvodapedagógus
2. Feketéné Pándi Ildikó - német nemzetiségi óvodapedagógus
3. Priegl Barbara - német nemzetiségi óvodapedagógus
4. Tóthné Adamik Marianna - óvodapedagógus
5. Borsi Annamária - óvodapedagógus
6. Priegl Barbara - német nemzetiségi óvodapedagógus

2013. Az óvoda átdolgozott programját készítő nevelőtestület:

1. Kiss Lászlóné - óvodavezető; német nemzetiségi óvodapedagógus
2. Feketéné Pándi Ildikó - német nemzetiségi óvodapedagógus
3. Priegl Barbara - német nemzetiségi óvodapedagógus
4. Tóthné Adamik Marianna - német nemzetiségi óvodapedagógus
5. Jurkovich Zsuzsanna - óvodapedagógus – helyettesítő
6. Sós Nóra - német nemzetiségi tanító; 2. éves német nemz.óv.ped.
hallgató

2015. Az óvoda HPP-ját módosító nevelőtestület:

1. Kiss Lászlóné - óvodavezető; német nemzetiségi óvodapedagógus
2. Feketéné Pándi Ildikó - német nemzetiségi óvodapedagógus
3. Tóthné Adamik Marianna - német nemzetiségi óvodapedagógus
4. Szabó Noémi - német nemzetiségi óvodapedagógus
5. Klányiné Glebocki Judit - német nemzetiségi óvodapedagógus

2019. Az Óvoda Helyi Pedagógiai Programját módosító nevelőtestület:

1. Szakmár Krisztina	-óvodavezető, német nemzetiségi óvodapedagógus
2.Feketéné Pándi Ildikó	-óvodavezető helyettes, német nemzetiségi óvodapedagógus
3.Klányiné Gleboczki Judit	-német nemzetiségi óvodapedagógus
4.Tóthné Adamik Marianna	-német nemzetiségi óvodapedagógus
5.Szabó Noémi	-német nemzetiségi óvodapedagógus
6.Eichardt Éva	-német nemzetiségi óvodapedagógus
7. Bagosi Nóra	-német nemzetiségi óvodapedagógus
8. Schiszler Szabina	-német nemzetiségi óvodapedagógus

3. Az óvoda működésének feltételei

3.1 A gyermekcsoportok adatai

Csoportok száma: 4 csoport

Az óvoda férőhelyeinek száma: 80 fő

Az óvoda nyitva tartása: 6³⁰ - 16³⁰

A beíratott gyermekek a szülők igénye szerint egész napos, illetve félnapos ellátásban részesülnek. A gyermekek csoportba osztását, heterogén vagy homogén összetételét a mindenkori létszám határozza meg.

3.2 Az óvoda személyi feltételei

Az óvoda pedagógiai programjának megvalósításához szükséges minimális személyi feltételeket törvény határozza meg, melynek biztosítása a fenntartó feladata.

Az óvoda teljes nyitvatartási ideje alatt óvodapedagógus foglalkozik a gyermekekkel, minden csoportban német nemzetiségi óvodapedagógus végzi a pedagógiai munkát.

Az óvodai nevelés ellátásához szükséges munkakörök:

- igazgató
- igazgató-helyettes
- német nemzetiségi óvodapedagógus
- pedagógiai asszisztens
- dajka
- konyhai alkalmazott
- SNI-s gyermekek ellátásához szükséges szakemberek
- logopédus (fenntartó döntésétől, finanszírozástól függően)

3.3 Az óvoda tárgyi feltételei

Az óvoda épületének adottsága: Az óvoda egy udvaron, két épületben működik. Mindkét épület még az 1920-as években épült. Az egyik épület hosszúkás, gangos parasztházból lett kialakítva, falai vályogtégglából épültek. A hozzáépített mosdóhelység már téglából épült az 1970-es években. Az épület külső vakolata és tetőcserepezése 2002-ben, pályázati támogatással lett felújítva. Az óvoda férőhelye a 2000-es évektől kevésnek bizonyult és nagy örömünkre 2010-ben egy tágas, szép, világos csoportszobával bővült. Az épületben így már két óvodai csoport működik, egy viszonylag szűk öltözőhelyiséget és egy felújított mosdóhelyiséget közösen használva. Ebben az épületben van még egy kisebb méretű (6 m²) iroda helyiség, melyet a gyermekek számára logopédiai foglalkoztatónak rendeztünk be. A csoportszobák laminált padlóval burkoltak a fűtés gázfűtéses központi fűtéssel biztosított. A mosdóhelységben a hideg-meleg víz biztosított, a szennyvíz a községben központilag kiépített csatornarendszerbe folyik. A másik két csoportunk egy másik épületben található, ennek az épületnek egyik része szintén egykori, gangos parasztház volt. Ebben a régi épületrészben van az óvoda egyik csoportja, a tálaló konyha, mosókonyha, a felnőtt öltöző és szertár helység. Ez az épületrész szintén vályogtégglából épült. Ehhez a régi épületrészhez lett az 1970-es években egy téglából épült csoportszoba és mosdóhelység hozzáépítve. A két csoport közös öltöző folyosót, valamint mosdóhelyiséget használ. Itt található a parányi (4 m²-es) igazgatói iroda is. Az épületben a csoportszobák parkettázottak, a mosdóhelység szépen felújított (2000-ben), korszerű helység. Itt is hideg-meleg víz biztosított, a fűtés gázfűtéses központi fűtés. Az új épületrész alatt egy kazánhelység is található, melyben a tornaszereket, nagyobb méretű szemléltető eszközöket tároljuk.

Igazgatói-nevelői iroda A 2024/2025-ös nevelési évben intézményünkben sor került a kijelölt irodai helyiségek funkcionális újragondolására. A kisebb alapterületű iroda ettől a nevelési évtől kezdődően a gyermekek logopédiai ellátásának és egyéb fejlesztő foglalkozásainak ad helyet. Így a fejlesztő szakemberek nyugodt, elkülönített környezetben dolgozhatnak, támogatva a hatékony egyéni

fejlesztést. Az új, átadott épületrészben kialakított irodában már tágas, jól megvilágított tér lehetővé teszi, hogy akár 4-5 fő is kényelmesen elférjen benne, így megfelelő körülményeket biztosít az adminisztratív és vezetői feladatok ellátásához, valamint a kisebb megbeszélésekhez, fogadóórákhoz is. Ugyanakkor az informatikai infrastruktúra fejlesztése továbbra is indokolt: az internet elérhetőség az intézmény több pontján akadozik, helyenként teljesen elérhetetlen. Ez különösen a digitális adminisztrációs feladatokat és a szakmai munkát nehezíti. A probléma megoldása érdekében további lépések megtétele szükséges.

Az óvoda csoportszobái: A csoportszobák felszereltsége új bútorokkal felszerelt, megfelelő mennyiségű asztalok, székek, polcok, szőnyegek, játékszerek állnak a gyermekek rendelkezésére. Óvodapedagógusaink megfelelő textíliákkal, díszítésekkel próbálják a csoportszobákat barátságossá, otthonossá tenni.

Az óvoda játszókertje: Az óvoda épületei mögött, az egykori családi ház kertjében lett kialakítva a gyermekek „játszókertje”. A terület legnagyobb része füves, fákkal, örökzöld növényekkel, virágokkal beültetett. Két fa homokozó, hinták, csúszda, babaházak és egy fedett terasz, játéktároló helységgel található benne. A játszókertben található játékok szinte egytől- egyig teljesen újak. 2018. tavaszán a játszókert egy automata öntözőberendezéssel és 220 m² gyepszőnyeggel gazdagodott. Az öntözést az óvoda udvarán található fűrt kútból egy nagynyomású szivattyú biztosítja. A gyepszőnyeg és az öntözőberendezés a szülők támogatásával készült el.

Tornaszoba: 2025-ben intézményünk egy fontos fejlesztéssel gazdagodott: átadásra került az újonnan kialakított tornaszoba, amely új lehetőségeket teremt a gyermekek mozgásfejlesztésében és a mindennapos testmozgás biztosításában. A Leányvári Önkormányzat támogatásával, a „Gyermekeknevelést támogató humán infrastruktúra fejlesztése” című TOP_PLUSZ-3.3.1-21-KO1-2022-00008 számú pályázat keretében kerülhetett erre sor. A jól felszerelt, biztonságos tér a mozgásos tevékenységek széles skáláját teszi lehetővé. A fejlesztő eszközpark is jelentősen bővült, így a pedagógusok korszerű, változatos eszközökkel tarthatnak torna foglalkozásokat. Az új helyiség nemcsak a mindennapi testnevelésnek ad otthont, hanem a különböző mozgásfejlesztő és prevenciós programoknak is kiváló színtere lett. A tornaszoba kialakítása hozzájárul a gyermekek testi fejlődéséhez, mozgáskoordinációjuk javításához, és erősíti a mozgás iránti pozitív attitűd kialakulását már kisgyermekkorban. Intézményünkben a gyermekek szenzoros – vagyis érzékszervi – fejlesztést is kapnak, amely alapvető fontosságú a mozgáskoordináció, figyelem, érzelmi szabályozás és tanulási képességek fejlődése szempontjából.

Az óvoda nevelő munkája során használt szemléltető eszközök: a nevelő munkánk során használt szemléltető eszközöket folyamatosan bővítjük, korszerűsítjük. Ehhez a pályázati támogatásokat folyamatosan figyelemmel kísérjük, valamint az óvoda alapítványa is támogatja eszközállományunk javítását, korszerűsítését.

III. AZ ÓVODAI NEVELÉS ALAPELVEI, CÉLJAI ÉS FELADATAI

A magyarországi óvodákban folyó pedagógiai munka alapelveinek meghatározásakor kiindulópont, hogy:

- a gyermeket – mint fejlődő személyiséget – szeretetteljes gondoskodás és különleges védelem illeti meg;
- a gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, s ebben az óvoda kiegészítő, esetenként hátrányt csökkentő szerepet tölt be;
- az óvodai nevelésnek a gyermeki személyiség teljes kibontakozásának elősegítésére kell irányulnia, az emberi jogok és a gyermeket megillető jogok tiszteletben tartásával; oly módon, hogy minden gyermek egyenlő eséllyel részesülhessen színvonalas nevelésben.

Pedagógiai alapelvünk: érzelmi biztonságot nyújtó, közvetlen, szeretetteljes, a különbözőségek elfogadására és megismerésére nevelő, élményekben gazdag mindennapok megteremtése. Tevékeny, gazdag óvodai életet kívánunk megteremteni, melynek során a **gyermekek alapvető és legfontosabb tevékenységi formájának a játékot** tekintjük. Hangsúlyozzuk a játék önkéntességét, a gyerekek egyéni vágyainak és ötleteinek kibontakoztatását, megfelelő időt biztosítva a szabad játékra.

Pedagógiai célkitűzésünk: óvodánk alapvető célja, hogy a ránk bízott óvodás gyerekek sokoldalú, harmonikus fejlődését, a gyermeki személyiség kibontakoztatását elősegítsük az életkori és egyéni sajátosságok és az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével. Mindezt családias, derűs légkörben, biztosítva a gyerekek fejlődéséhez szükséges sokféle, változatos tevékenységet. Óvodapedagógusaink nevelő munkájukkal elősegítik a rájuk bízott gyermekek érzelmi (emocionális), testi (szomatikus), értelmi (mentális), közösségi (szociális) fejlődését, hogy az kellőképpen alkalmassá tegye a gyermekeket az iskolai tanulmányaik megkezdésére. Célunk, hogy az óvodai nevelés során kellőképpen felkészítsük a gyermekeket a sikeres iskolakezdésre. Munkánk során a gyermeki fogékonyságra, kíváncsiságra, érdeklődésre, nyitottságra, tevékenységvágyra építve, igyekszünk azokat a készségeket kialakítani, amelyek az önálló személyiség kialakítását elősegítik. Nevelési célunk sajátossága, hogy a fent leírt nevelési céljainkat olyan miliőben, olyan szellemben kívánjuk megvalósítani, ahol helyi igény szerint a gyermekek életkori sajátosságainak és egyéni fejlettségének megfelelően a falunkban

élő német nemzetiség nyelvének és kultúrájának megismerését és elsajátítását, a kulturális hagyományok átörökítését és fejlesztését, a kulturális értékek megőrzését is elősegítsük, pozitív viszonyt alakítsunk ki irántuk, s ezzel felkészítsük a gyermekeket a nemzetiségi nyelv iskolai tudatos tanulására.

A nevelés alapelvei óvodánkban

- A nevelőtestület szemléletében alapvető a gyermekek érdekeinek maximális érvényesítése, a gyermeki jogok tiszteletben tartása.
- A családi nevelés elsődlegességének és nevelő hatásainak tiszteletben tartása, a pozitív hatások megerősítésére való törekvés.
- Alapvető gyermeki tevékenység a játék, amely szabadon választott és önkéntes.
- A gyermekek egyéni fejlettségének megfelelő képesség, készségfejlesztés a tevékenységeken belül.
- A tevékenységbe ágyazott tanulási folyamat során az óvodapedagógus igazodik a gyermekek spontán kíváncsiságára, tevékenységi vágyára, biztosítja a közvetlen Preventív pedagógusi tevékenység a tanulási, magatartási zavarok, gyermekvédelem és a környezetvédelem területén kiemelten.
- A nevelőmunka komplexitása érvényesüljön a napi nevelőmunkában.
- Az esélyegyenlőség megteremtésére való törekvés, a hátrányos megkülönböztetés tilalma hangsúlyozott.
- A gyermeki személyiséget övezze tisztelet, elfogadás, szeretet és megbecsülés.
- Helyi programunk rugalmasan alkalmazható mind a hátrányos helyzetű, mind a tehetséges gyermekek nevelésében, mely az egyéni fejlesztés keretében valósítható meg elsősorban.
- Az óvoda alkalmazottainak szemléletében fontos, hogy a gyermekek saját lehetőségeik tükrében, a legoptimálisabb fejlettségi szinten lépjenek az iskolába.

Óvodaképünk

Olyan óvoda kialakítására törekszünk, ahol:

- Az óvoda eleget tud tenni funkcióinak: megfelelő módon tudjuk biztosítani a ránk bízott gyermekek óvását, védelmét, szociális ellátását (a gyermekek napi testi, lelki szükségleteinek kielégítését), tudatos, tervszerű nevelését, személyiségfejlesztését.

- Az óvoda harmonikus, természetes, környezetünkbe illő külső megjelenésű, ahol a gyermekek, mint egy „nagy családban” érezhetik magukat.
- A gyermek a nap legnagyobb részében játszhat, ahol sok-sok tevékenység, tapasztalat során szerzi meg új ismereteit.
- Külső megjelenésében is tükröződjön a helyi nemzetiségi jelleg, ahol a gyermekek koruknak, érdeklődésüknek megfelelően ismerkedhetnek a falunkban élő német nemzetiség kultúrájával, hagyományaival, nyelvével.
- Az óvodai nevelésben alkalmazott pedagógiai hatások a gyermek személyiségéhez igazodik.

Gyermekeképünk

Olyan gyermekek nevelése, akik:

- Boldog, vidám tekintetű, derűs gyermekek, akik felszabadultan, biztonságérzetben töltik napjaikat az óvodában.
- Jól érzik magukat az óvodás gyermekek közösségében, bizalommal vannak a velük foglalkozó felnőttek iránt.
- Otthonosan tevékenykednek az óvodán belül, gyermeki nyitottsággal, érdeklődéssel fogadják a tervszerűen és spontán felkínált ismeretanyagot. Akik egyéniségüknek megfelelően aktív résztvevői a különböző tevékenységeknek.
- Szeretettel közelednek egymás felé.
- Jól érzik magukat a helyi nemzetiségi miliőben, akik szívesen, érdeklődéssel ismerkednek a helyi nemzetiség nyelvvel, szokásaival, kultúrájával.
- Gyermeki önfeledt játékkal töltik el gyermekkorukat.
- Az óvodai nevelésünk gyermekközpontú, befogadó, ennek megfelelően a gyermeki személyiség kibontakozásának elősegítésére törekszik, biztosítva minden gyermek számára, hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, s meglévő hátrányai csökkenjenek. Nem ad helyet semmiféle előítélet kibontakozásának.

Az óvodai nevelés általános feladatai

Az óvodáskorú gyermek testi, lelki szükségleteinek kielégítése.

Ezen belül:

- az egészséges életmód alakítása

- az érzelmi, az erkölcsi és értékorientált közösségi nevelés
- az anyanyelvi-, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

A nemzetiségi nyelvi nevelés feladatai:

- kétnyelvű környezet biztosítása
- a nemzetiségi életmódhoz, kultúrához kötődő hagyományok és szokások ápolása
- a nemzetiségi identitástudat kialakulásának, megőrzésének segítése

IV. KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ GYERMEKEK ÓVODAI NEVELÉSE

Az óvodai nevelésnek a gyermeki személyiség teljes kibontakozásának elősegítésére kell irányulnia, az emberi jogok és a gyermeket megillető jogok tiszteletben tartásával; oly módon, hogy **minden gyermek egyenlő eséllyel részesülhessen színvonalas nevelésben.**

❖ A sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelése

Célunk annak elérése, hogy a pedagógiai programunkban foglaltak és a sajátos nevelési igény összhangba kerüljenek:

- A Szakértői vélemény alapján SNI-nek nyilvántartott gyermekekkel a Szakszolgálat szakemberei foglalkoznak az utazó gyógypedagógusi hálózat keretében. A Szakszolgálat vizsgálata által kiszűrt logopédiai ellátásra szoruló gyermekeket az utazó logopédus helyben látja el.
- a sajátos nevelést igénylő gyermekek egyénre szabott differenciált fejlesztésben részesüljenek, fejlesztésük a számukra megfelelő területeken valósuljon meg,
 1. a rehabilitációs célú fejlesztő terápiák programjai váljanak az óvoda nevelési programjának tartalmi elemévé.
 2. A sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelését az óvodai csoportokban a többi gyermekkel együtt nevelve valósítjuk meg óvodánkban.

- Az óvodai nevelés, az óvodai foglalkozás segíti a sajátos nevelési igényből eredő hátrány csökkentését, a gyermek egészségügyi rehabilitációját, rehabilitációját szolgálja.
- A tanulási képességet vizsgáló rehabilitációs és szakértői bizottság véleménye alapján egyéni foglalkozás keretében - egyéni fejlesztési terv alapján - biztosítjuk egyéni megsegítésüket.
- A sajátos nevelési igényből eredő hátrány csökkentése érdekében biztosítjuk, hogy a fogyatékoság típusának megfelelő végzettséggel, szakképzettséggel rendelkező gyógypedagógus segítse a gyermek fejlesztését és az óvodapedagógusok munkáját.

A sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelését különösen az alábbiak figyelembe vételével valósítjuk meg:

- a kisgyermek harmonikus személyiségfejlődését, az eredményeit, erényeit, sikeres próbálkozásait értékelő, különbözőségét elfogadó környezet megteremtésével segítjük;
- az óvodában töltendő időt - szakértői vélemény alapján - folyamatosan és fokozatosan növeljük;
- a különleges gondozási igény kielégítésénél kiemelt figyelmet fordítunk a speciális segédeszközök használatára, a segédeszközök elfogadtatására, az azok következetes használatára és megőrzésére nevelést folyamatos feladatunknak tekintjük;
- a fejlesztés rövidtávú céljait minden esetben a fejleszthetőséget tükröző gyógypedagógiai-, orvosi -, pszichológiai- komplex vizsgálat diagnózisaira, javaslataira építjük;
- a fejlesztések a számunkra megfelelő területeken valósuljanak meg,
- az elvárások igazodjanak fejlődésük lehetséges üteméhez.

A helyi óvodai nevelési programunkban meghatározott nevelési, fejlesztési tartalmak a gyermekek között fennálló különbözőségek ellenére minden gyermekre érvényesek.

A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében a tartalmi és eljárásbeli differenciálás nagyobb mértékű és a szokásostól eltérő eljárások alkalmazását és kiegészítő pedagógiai szolgáltatások igénybevételét is szükségessé teszi.

❖ A beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek óvodai nevelése

Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alulteljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek,

Ha a gyermek beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzd, fejlesztő foglalkoztatásra jogosult.

A BTM megállapítását végző Pedagógiai Szakszolgálat által készített szakvélemény javaslatot tesz a gyerekek fejlesztő foglalkoztatására, melyet részben a szakszolgálat intézményében, részben az óvodában az utazó gyógypedagógus, illetve a csoportban dolgozó óvodapedagógusok végeznek.

Az óvodapedagógus a szülőkkel félévente ismerteti a gyermekkel kapcsolatos tapasztalatokat és segítséget nyújt a gyermekek otthoni fejlesztéséhez.

Az óvodapedagógus feladatai:

- egyéni fejlesztési terv készítése
- A gyermekek empátiára, a másság elfogadására, toleranciára történő nevelése.
- differenciált nevelés-oktatáshoz alkalmas individuális módszereket, technikákat alkalmaz,
- a foglalkozások során a pedagógiai diagnózisban szereplő javaslatokat beépíti, a gyermek fejlődésének elemzése alapján eljárásait megváltoztatja, az adott szükséglethez igazodó módszereit megválasztja,
- egy-egy nevelési helyzet, probléma megoldásához alternatívákat keres,
- alkalmazkodik az eltérő képességekhez, az eltérő viselkedésekhez,
- együttműködik a szakemberekkel, a gyógypedagógus iránymutatásait, javaslatait beépíti a pedagógiai folyamatokba.

❖ Kiemelten tehetséges gyermekek óvodai nevelése

Különleges bánásmódot igénylő tehetséges gyermek az:

- aki átlag feletti általános vagy speciális képességek birtokában magas fokú kreativitással rendelkezik,
- és felkelthető benne a feladat iránti erős motiváció, elkötelezettség.

Programunk egyik legfontosabb célkitűzése: a kiemelkedő képességű, kiválóan kreatív gyermekek felfedezése, személyiségük optimális fejlesztése. Feladatunk, hogy megelőzzük a tehetségígéretek elkallódását, felismerjük az alulteljesítő gyermekekben bujkáló kiváló képességeket.

Módszere: kiscsoportos kreativitást fejlesztő "tehetséggondozó" foglalkozások kiemelten projekt módszer segítségével.

Feladataink:

- Felismerni a kreatív gyermekeket.
- Ösztönözni, motiválni kreativitásukat.
- Kielégíteni szükségleteiket: megismerési, elfogadási, alkotási, biztonsági.
- Önmagára taláztatás, hogy megbirkózzon a feladatok sokszínűségével.
- Elkallódás elhárítása.
- Harmonikus fejlesztés.
- Segíteni őket a különböző helyzetekben.
- Az általános kreatív nevelés eszközeivel segíteni fejlődésüket.

A kiemelten tehetséges gyermekek kiválasztása után fejlesztésüket alapos tervezőmunka után szervezzük meg. Első lépésként olyan speciális célokat tekintünk át és fogalmazunk meg, melyeknek meg kell valósulni a fejlesztés során, hogy sikeresek legyünk.

Speciális célok a tehetséggondozásban:

- A tehetséges gyermek erős oldalának támogatása.

A gyermek egy-egy területen rengeteg ismeretanyagot halmoz fel. Segítenünk kell, hogy ezeket elmélyíteni tudja. Nem célunk, hogy korán „kis tudóst” neveljünk belőle, hanem, hogy a sokféle dolgot megismerve később érdeklődési irányait tudja alakítani. Vegyük körül őket minél több lehetőséggel, amelyekből tanulhatnak, a játék mindenekfelett, intim körülmények tárgyi feltételek biztosítása fontos, logikai szellemi játékok, sakk. stb.

- A gyermek tehetségével összefüggő gyenge területek kiegyenlítése.

Problémák adódhatnak a pszicho motoros képességek, érzelmi-szociális érettség (egyenlőtlen fejlődés) esetleg motivációs területen is. Mindenképpen olyan hiányosságokat kell a „gyenge” oldalon értenünk, amelyek a tehetség fejlődését megnehezítik, vagy éppenséggel megakadályozzák. A gyermek esetleges gyenge oldalát mindenképpen diagnosztizálni kell, és szakember segítségével fejleszteni kell. A zenei, képzőművészeti vagy mozgásos foglalkozások szerencsésen egészíthetik ki az intellektuális irányultságot, segíthetik a gyermek érzelmi-szociális fejlődését akkor is, ha a gyermek ezeken a területeken nem rendelkezik jó adottságokkal.

- Minden terület fejlesztése.

A gyermekek fejlesztése során fontosnak tartjuk a különleges, esetleg fejlesztésre szoruló területek mellett, az átlagos képességek, az egész személyiség támogatását.

- Elfogadó, a személyiségfejlődést segítő légkör kialakítása.

A gyermeknek tisztában kell lennie saját értékeivel, de nem szabad, hogy túlbecsülje azt. Egy-egy kiemelkedő gyermek integrálásában segíthet néhány más, intellektuális téren nem olyan kiváló társa. Ezek a gyerekek általában jó szociális érzéssel rendelkeznek. Ilyenkor mindannyian átélhetik, hogy nem csak az intellektuális kiválóság az érték

- A pihenés és a relaxációs lehetőség biztosítása.

Pihenni is meg kell tanulni a gyermeknek. Csak az tud igazán felfrissülni, aki szabad idejében el tudja engedni magát. Óvodában különösen nagy gondot szokott jelenteni, hogy a tehetséges gyerekek egy részének sokkal kevesebb az alvásigénye, mint kortársainak általában. A pihenés, a relaxáció lehetősége nem jelenti azt, hogy erőszakoljuk a délutáni pihenést, hanem a lehetőségét kínáljuk fel.

- A szülők tájékoztatása, segítése és bevonása is kiemelt feladatunk.

Célunk: támogatni és segítséget nyújtani a „kiválóan kreatív” tehetséggyanús gyermekek szüleinek.

4. Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek nevelése

A tudáshoz való hozzájutás esélyét minden HH/HHH kisgyermek számára biztosítani szeretnénk; a tudáshoz, mint a kompetencia egyik összetevőjéhez kívánjuk juttatni őket. A 3-7 éves korú gyermekek- sajátos kultúrájukból és családi életvitelükből adódó különbözőségére tekintettel- sokoldalú, harmonikus személyiségfejlesztése, differenciált módszerekkel.

Feladatunk, olyan pedagógiai környezet kialakítása az óvodánkban, ahol a különbözőség felé fordulás mindenkinek természetessé válik, hogy megismertessük a befogadó társadalom normáit, alakítsuk a családok értékrendjét, erkölcsi magatartásukat.

Célunk:

- Három éves kortól kiváló minőségű óvodai nevelés biztosítása a HH/HHH gyermekek részére.
- Az óvodán belül a szegregációmentesség és az egyenlő bánásmód elvének érvényesítése.
- A gyermekek differenciált fejlesztése egyéni képességeik figyelembe vételével.
- Gyermekközpontú, családoorientált szemlélet kialakítása.

Alapelveink:

- Szeretetteljes, családias légkör kialakítása, a gyermekek érdekeinek mindenekfelett érvényre juttatása.
- Az individualizálva szocializáló személyiségfejlesztés, az egyéni különbségeket toleráló fejlesztés.
- A tevékenységközpontú szemlélet, mely sajátos tevékenységrendszeren közvetíti az életkornak, aktualitásoknak, környezetnek megfelelő műveltség tartalmakat.
- A családokkal való együttműködés, szülők bevonása az óvodai életbe.

Feladatunk:

- A HH/HHH gyermekek településen belüli óvodai elhelyezésével biztosítani az esélyegyenlőséget
- A gyermekcsoportokban a HH/HHH gyermekek egyenlő elosztásával biztosítjuk óvodai-, és csoport szinten a szegregációmentességet.
- Egyéni, differenciált készség- és képességfejlesztés, egyénre tervezetten, a gyermek fejlődésének folyamatos nyomon követésével, értékelésével.
- Hatékony együttműködés kialakítása a szülőkkel, valamint az óvodán kívüli társadalmi és civil szervezetekkel.

A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek iskolai sikerességének záloga a megfelelő minőségű és időtartamú óvodáztatásuk. Tudatos óvodai pedagógiai munkára van szükség ahhoz, hogy a hátrányokat az óvodai neveléssel csökkenteni tudjuk.

V. A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI ÓVODÁSKOR VÉGÉRE

A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a gyermekek többsége az óvodáskor végére hat-hét éves korra eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet. A gyermek az óvodáskor végén belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben majd az iskolában, az óvodásból iskolássá szocializálódik. A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembevételével mellett lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre.

Az iskolai életmódhoz szükséges érettségnek **testi, lelki, szociális** kritériumai vannak, melyek közül egyik sem hanyagolható el. Mindegyik egyformán szükséges a sikeres iskolakezdéshez.

Mi jellemezze a gyermeket az iskolába lépés kezdetén?

Testi fejlettség terén

- teherbíró, arányosan fejlett test
- a gyermek szándékosan tudja irányítani mozgását, viselkedését és testi szükségleteinek kielégítését
- koordinált, harmonikus mozgás

Lelki fejlettség terén

- rendelkezzen a tanulás alapját képező szándékos figyelemmel, ennek fokozatosan növekvő tartalmával
- legyen nyitott, érdeklődő
- az egészségesen fejlődő gyermek érthetően, tisztán, folyamatosan beszél, kommunikál

Szociális érettség terén

- rendelkezzen elemi ismeretekkel
- tudjon beilleszkedni, kapcsolatot tartani felnőttekkel, társaival

- tudja elfogadni az új környezetet, annak szabályait
- legyen képes a kialakulóban lévő önfegyelmét, munkabírást továbbfejleszteni, amely a feladatok egyre eredményesebb elvégzésében mutatkozik meg
- kellően elsajátított magatartásformák, illemszabályok jellemezzék
- kialakult felelősségtudata, szabálytudata legyen
- önállóság jellemezze (tisztálkodás, étkezés, feladatok megoldása terén)

Ha a gyermek beiskolázása során személyiségében probléma jelentkezik, ami kétségesse teszi a beiskolázást, külső szakember, segítségét kérjük. A testi, érzékszervi, értelmi, beszéd, továbbá más fogyatékos gyermek esetén a tanulási képességet vizsgáló szakértői tevékenységet végző bizottság szakértői véleményét kérjük az iskolai tanulmányok megkezdéséhez való alkalmasság megállapításához.

VI. A NEVELÉS- FEJLESZTÉS KERETEI

Az óvodai nevelés keretein belül, az óvodában mindkét nyelv (magyar-német) használata érvényesül.

1. Egészséges életmódra nevelés

Célja: a gondozáson belül a gyermekek testi szükségleteinek kielégítése, fejlődésének elősegítése, mely megteremti a nevelési hatások kedvező érvényesülésének feltételeit. Ezzel a testi nevelésen kívül hozzájárul az egész személyiség alakulásához.

Feladata:

- a, egészséges környezet biztosítása
- b, a gyermekek gondozása
- c, a gyermekek testi képességeinek fejlesztése

Ezen belül az óvodai nevelés feladata:

- a gyermek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése;
- a harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése;

- a gyermeki testi képességek fejlődésének segítése;
- a gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése;
- az egészséges életmód, a testápolás, az étkezés, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása;
- a gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet biztosítása;
- a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása;
- megfelelő szakemberek bevonásával – a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve – speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása.

a, Egészséges környezet biztosítása

Az óvodai környezet feltételei jelentősen befolyásolják a gondozás színvonalát, hatékonyságát. Az óvodai környezet különböző színterein az alábbi módon biztosítjuk a megfelelő környezetet.

Csoportszobák - Viszonylag kis alapterületűek, így csak kis létszámú csoportok fogadására alkalmasak. A kis csoportlétszám kedvez a német nemzetiségi nyelvi nevelésnek, valamint a nehezen nevelhető, magatartásproblémás gyermekek nevelésének. A csoportszobák felszereltsége megfelelő, naponta takarítják, negyedévente nagytakarítást végeznek a dajkák. A játékok fertőtlenítő lemosása havonta történik. A kis alapterület miatt az óvodapedagógusok feladata, hogy a csoport berendezését oly módon szervezzék meg, hogy a gyerekeknek megfelelő mozgásterük legyen. Textíliák, függönyök, szőnyegek, dekorációk, virágok megfelelő kiválasztásával tesszük hangulatosabbá, otthonosabbá csoportszobáinkat. Az egészség megőrzése, védelme érdekében naponta többször szükséges 5-10 percig tartó szellőztetés, különösen étkezések és lefekvés előtt. Az átlagos hőmérséklet 20-22 C⁰ körüli, melyet minden csoportban falra szerelt hőmérővel ellenőrzünk. Fűtés szezonban szükséges a párologtatás. A berendezési tárgyak megfelelnek a gyermekek méreteinek.

Öltöző helységek - mindkét épületben az öltöző helységek szűkek. Két-két csoport egy öltöző helységet használ. Ez némi alkalmazkodást igényel a két csoporttól, hogy egyszerre ne öltözködjön mindkét csoport. A gyermekek számára biztosított

gyermekenként ruháik elhelyezéséhez az öltözőszekrény, ebben minden gyermek ruhájának külön jellel ellátott helye van.

Mosdó helységek - Mindkét épületben van a gyermekek számára mosdó helység. Két-két csoport a mosdóhelységet is közösen használja, így ezen a területen is alkalmazkodniuk kell egymás napirendjéhez, mosdó használatához. A mosdóhelységek berendezése a gyermekek méreteinek megfelelő. Törölközőről, fogmosó pohárról, azok tisztán tartásáról az óvoda gondoskodik.

Játszókert - Megfelelő szintér a gyermekek egészséges életmódra neveléséhez. A játszókert tisztántartásáról, gondozásáról a dajkák naponta gondoskodnak. A homokozók fedettek, minden délután letakarásra kerülnek. Árnyékolásuk megoldott. A játszókertet automata öntözőberendezéssel locsoljuk. Az udvar nagy részén gyepszőnyeg található, a fűnyírása hetente történik, ez a falugondok feladata. Az udvar egész területét napfény éri, árnyékos részről a beültetett fák lombjaival, fedett terasszal, napvitorlákkal gondoskodunk. Az udvaron is biztosított a vezetékes ivóvíz. A játszókertben angol wc. található, amit tavasztól- ősziig tudnak használni a gyerekek. Az óvoda minden csoportja közösen használja a játszókertet. Az óvoda játszókertje zárt, körbe kerített.

Az óvoda helységeinek tisztántartásáról, takarításáról, a külső környezet gondozásáról a dajkák, illetve arra alkalmazott dolgozók gondoskodnak. Munkájuk megkönnyítése érdekében igyekszünk korszerű eszközöket biztosítani.

(fűnyíró, mosógép, szárítógép, mosogatógép, takarítószer és eszközök stb.)

A balesetek megelőzése minden dolgozó feladata!

A balesetet okozó tárgyak eltávolítása, a baleseti források feltárása érdekében negyedévente munkavédelmi és tűzvédelmi szemlét végzünk. A baleseti források felfedezését azonnal köteles mindenki jelenteni, elhárításukról gondoskodnia kell.

A gyermekeket, a nap folyamán felügyelet nélkül hagyni nem lehet!

b, A gyermekek gondozása

Az egészséges környezeten túl, szükség van a gyermekek megfelelő életmódjának kialakítására, mely befolyásolja egészségi állapotukat.

Helyes életritmus - már a megszületés pillanatától szükség van a helyes életritmus kialakítására, mely az egész testi és szellemi fejlődés alapfeltétele. A napi életritmus kialakítása magába foglalja mindazokat a rendszeresen, megszokott időben végzett tevékenységeket, melyeket a gyermekek a nap folyamán végeznek. Fontos a nyugodt élettempó kialakítása, a különböző tevékenységekhez megfelelő időkeret biztosítása.

Táplálkozás - a növekedés és fejlődés egyik legfontosabb feltétele. Egyéni igény szerint a gyermekek részesülhetnek napi háromszori étkezésben (tízórai, ebéd, uzsonna). A gyermekek lehetőség szerint naponta kapnak gyümölcsöt. Óvodánk nem rendelkezik saját főzőkonyhával, az ide szállított ételt tálaljuk a gyermekeknek. Az étrend összeállításáról a szülőket a faliújságra kihelyezett heti étrenddel tájékoztatjuk. Intézményünkben lehetősége van a gyermekeknek a diétás étkezésre is. A főzőkonyhával állandó kapcsolatban vagyunk, véleményünket az étel minőségéről és mennyiségéről rendszeresen kinyilvánítjuk. Szülői értekezleteken a szülőket erről is tájékoztatjuk. Az étkezés kultúraltan, megfelelő eszközök biztosításával a csoportszobákban történik. A helyes étkezési szokások kialakítása, rögzítése az óvodapedagógus feladata. A szomszagos gyermekek számára egész nap rendelkezésre áll ivóvíz, melyet a gyermekek igényük szerint önállóan fogyaszthatnak. Az étkezésekre a napirendben meghatározott időpontokban kerül sor. A gyermekekkel igyekszünk az ételt elfogadtatni, de az általuk nem kívánt ételek elfogyasztását nem erőltetjük. Az óvodapedagógusok feladata, hogy az étkezésekhez megfelelő időkeretet biztosítsanak, a gyermekek nyugodtan, kényelmesen fogyaszthassák el az ételt.

❖ **A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:**

Önállóan esznek, isznak, a nem kívánt ételt a tányérjukon hagyják. Egymás tányérjába nem nyúlnak, enni, inni kérnek. Mindkét nyelven jó étvágyat kívánnak. A kanalat, villát, kést megfelelően használják. Gondolnak az étel mennyiségének helyes megítélésére. Csukott szájjal rágnak, tisztán étkeznek. A szalvétát felszólítás nélkül használják. Az étkezéshez szükséges eszközöket, az ételt mindkét nyelven megnevezik.

Testápolás - a gyermekek egészségének védelmét, testük, ruházatuk gondozását, rendszeres, szükség szerinti tisztálkodásukat és tisztaságigényük kialakulását szolgálja.

A test szükségleteinek kielégítése biztosítja a kellemes közérzetet. A szükségletek kielégítéséhez, a helyes testápolási szokások kialakításához a gyermekek életkoránál fogva segítségre van szüksége.

Testápolásnál fontos szerepe van a gyermekekkel foglalkozó óvodapedagógusnak, pedagógiai asszisztensnek, dajkának, akik türelemmel, bensőséges kapcsolat kialakításával tehetik eredményesebbé ezt a gondozási- nevelési tevékenységet. Ebben a tevékenységben van a legnagyobb szerepe annak, hogy a gyermekkel foglalkozó felnőtt az édesanyát pótolva, hozzá leginkább hasonulva segítsen a gyermeknek. A **bőr ápolása** a gyerekek rendszeres és megfelelő tisztálkodását jelenti. A gyerekek szappannal, folyóvízben mossanak kezet minden WC használat után, étkezések előtt és után, valamint minden olyan esetben, amikor szükséges. A gyerekek **hajukat** szükség szerint fésűljék meg, hajuk ne lógjon a szemükbe, ne legyen kócos, gondozatlan hajú gyermek. A gyermekek **körmei** legyenek ápoltak, tisztántartásukhoz körömkefét biztosítunk. A gyermekek az étkezések után **fogat mosnak**. A megfelelő fogkefe beszerzésére az óvodapedagógus hívja fel a szülők figyelmét. A fogkrémet szintén a szülők biztosítják a gyermekek számára. Rágógumi használata az óvodában nem kívánatos. Oka: ruhába, hajba stb. ragad, a gyermek esetleg rágógumival alszik el. A helyes orrfújás és zsebkendő használatát az óvodapedagógus segítse elő. A papír zsebkendő biztosítása szükség szerint szintén a szülők feladata. Az elhasznált papír zsebkendőt legyen lehetőségük a gyermekeknek zárt szeméttárolóba dobni. A gyermekeknek biztosítani kell, hogy akkor mehessenek WC-re, amikor szükségük van rá. Azt a gyermeket, aki a WC használatnál még nem önálló, az óvodapedagógus és a dajka türelmes magatartásával, közreműködésével segítse mindaddig, amíg a gyermek önálló nem lesz. WC papír szétdarabolva, elérhető helyen legyen elhelyezve. Feladatunk annak elérése, az óvodában ne legyen gondozatlan, ápolatlan gyermek, s a tisztaság, rend, gondozottság igényét a gyermekben ébresszük fel.

❖ A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

Önállóan tisztálkodnak, használják a WC-t. Ügyelnek arra, hogy a vizet ne fröcsköljék szét. WC használat után a WC-t leöblítik, felszólítás nélkül kezet mosnak, kezüket szárazra törlik. Ruhájuk ujját fel- és letűrik. Saját jelükön lévő tisztálkodási eszközöket használják. Önállóan használják a fésűt. Fogápoló szereiket tisztán tartják. Önállóan használják a zsebkendőt, fűjják az orrukat, köhögéskor, tüsszentéskor a kezüket a szájuk, orruk elé tartják. Vigyáznak a mosdó rendjére. A testápolás során használt

eszközöket megnevezik mindkét nyelven, az utasításokat, használt kifejezéseket megértik mindkét nyelven.

Öltözködés megvédi a gyermeket az időjárás változásai ellen, fejleszti ízlésüket, önállóságukat. Kérésünk a szülők felé, hogy a gyermekek öltözéke célszerű, mozgásukat nem gátló, önállóságukat segítő, tiszta, gondozott legyen. A gyermekek naponta váltsák alsóneműjüket, harisnyájukat. Számukra „tartalék” ruhát hozzanak az óvodába. Az időjárásnak megfelelően többretegű öltözködést alkalmazzanak. Az őszi, esős idő beálltával, a tavaszi jó idő beálltaig váltócipőt használnak a gyerekek. A váltócipő zárt, a gyermekek bokáját összefogó legyen. Ne papucs! A gyermekek öltözéke mindenkor olyan legyen, hogy megfeleljen a mindennapi levegőzéshez, szabadban tartózkodáshoz. Télen célszerű vízhatlan nadrág, cipő használata.

❖ **A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:**

Ruhájukat önállóan ki- és begombolják, le- és felveszik, ruhadarabjaikat felismerik, a jelükön tárolják. Cipőjüket le és felveszik, befűzik, bekötik, szükség szerint letisztítják. A megfelelő sorrendben veszik fel ruháikat. Holmijukat hajtogatva a helyükre teszik. Érzik, ha melegük van, vagy ha fáznak. Ruhadarabjaikat megnevezik német nyelven is. Értsék meg a német nyelvű utasításokat, kéréseket is.

c, A gyermekek testi képességeinek fejlesztése

(mozgás, edzés, alvás-pihenés)

Mozgás - A gyermekek mozgásigényének kielégítését a mozgás foglalkozások és a szabadban végezhető mozgásos tevékenységek szolgálják, melyet részben a gyermekek szabadon választanak, részben az óvodapedagógus kezdeményezi, szervezi. Az intézmény egy új tornaszobával bővült, mely korszerű, mozgásfejlesztő eszközökkel megfelelően felszerelt, így lehetőséget biztosít a gyermekek széleskörű mozgástevékenységre, mozgásfejlesztésre. Ha a gyermekek a rossz időjárás miatt nem tartózkodhatnak a szabadban, az óvodapedagógus gyakori szellőztetés mellett, kezdeményezzen a gyermekeknek néhány perces mozgásos játékot. Az óvoda játszókertjében hintákkal, különböző méretű és formájú mászóakkal, csúszdákkal, sportszerekkel, labdákkal kínálja az óvodapedagógus változatos mozgáslehetőséget, adjon ötletet, biztassa a gyerekeket a játékok használatára.

A gyermekek mozgásigényének kielégítését szolgálják a séták, kirándulások. A megtett út hossza, a séta tempója, a kirándulás időtartama igazodjék a gyermekek életkorához. A séta előtti öltözködésnél ügyelni kell arra, hogy a gyerekek ne várokozzanak kabátban a fűtött helyiségben. A kirándulás, séta helye legyen biztonságos, s a gyermekeket falun belül legalább két felnőttnek kell kísélnie. Távolabbi kirándulásra legalább 3 felnőtt kísérő szükséges, illetve a kirándulás helyétől függően több kísérő legyen a gyermekekkel.

Edzés - Az edzéssel a gyermekek szervezetének ellenálló képességét erősítjük, egészségük megőrzését szolgáljuk. Ennek érdekében a gyerekekkel naponta szabad levegőn tartózkodunk. Ha ezt ködös, esős, szeles, rossz idő megakadályozza, akkor a csoportszoba gyakori szellőztetésével biztosítjuk a friss levegőt. Jó idő esetén a lehető legtöbb időt a gyerekek a szabadban töltik. Megfelelő időjárás esetén a testnevelés foglalkozást is a szabadban tartjuk. Fűtési időszakban a csoportszobák hőmérséklete 20-22 C⁰ legyen. A gyermekeknek nyári melegben lehetőséget adunk a vízzel való játékra, pancsolásra.

Pihenés-alvás - Ahhoz, hogy a gyermek ne legyen kialvatlan, fáradt, szükséges a koruknak megfelelő alvásigény kielégítése. Az óvodás gyermeknek a délelőtti tevékenységek, mozgás után, szüksége van pihenésre. Ezt az ebéd után biztosítjuk a gyermekeknek. Alvás előtt a csoportszobát alaposan kiszellőztetjük. Megfelelő méretű ágyat biztosítunk a számukra. Az ágyneműről a szülők gondoskodnak, amit kéthetente tisztára cserélnek. A gyermekek nem az utcai ruháikban alszanak, hanem pizsamában. A gyermekeket hagyjuk addig aludni, amíg maguktól fel nem ébrednek. A pihenés, alvás alatt nyugalomról, csendről az óvodapedagógus gondoskodik. Elalvás előtt a gyermekeknek az óvodapedagógus mesét mond, halkán dalokat dúdolgat, énekelget. A gyermekeket alvás ideje alatt, még rövid időre sem lehet magukra hagyni.

2. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

Célja: Az óvodai közösségben a gyermekek közösségi életre nevelése az együttműködési és érintkezési képességek fejlesztése. Érzelmi biztonságot nyújtó otthonos, derűs, szeretetteljes légkörben a családi nevelés kiegészítésével segíteni a gyermekek

szocializációjának fejlődését az alapvető erkölcsi normák és tulajdonságok kialakításával, melyek az együttéléshez nélkülözhetetlenek.

- Feladata:** a, Barátságos légkör, otthonos, szeretetteljes életkörülmények biztosítása.
b, Beszoktatás, ennek körütekintő előkészítése.
c, Az óvodapedagógus-gyermek, gyermek-gyermek kapcsolata.
d, A gyermekek társas szükségleteinek kielégítése, közös élményekre épülő tevékenységek megszervezése.

a, Barátságos légkör, otthonos, szeretetteljes életkörülmények biztosítása

A gyermek fejlődő személyiség, életkoronként, életkori szakaszonként, egyénenként változó testi, lelki szükségletei vannak. A szükségleteik kielégítésében, a gyermeki személyiség alakulásában a gyermeket körülvevő személyi és tárgyi környezetnek meghatározó szerepe van. Az óvodáskorú gyermekek jellemző sajátossága a magatartás érzelmi vezéreltsége, ezért fontos a derűs, szeretetteljes légkör kialakítása. A feltételek biztosításával kívánjuk elérni, hogy az óvodába lépés pillanatában kedvező hatások érhék a gyermeket. Az óvodába lépés pillanatáig a gyermek közvetlen környezete az őt körülvevő család. Nagy jelentősége van az addig (családban) kialakult szokásoknak. Fontos, hogy az új óvodai környezet családias légkört biztosítson a gyermekeknek, ahol nyugodt, türelmes, szeretetet, biztonságot nyújtó óvodapedagógusok, pedagógiai asszisztens és dajkák foglalkoznak a gyermekekkel. A derűs hangulat tevékenységre serkent. Ez a légkör alapozza meg a gyerekek érzelmi kötődését az óvodapedagógushoz, ez ösztönzi társas kapcsolatainak alakulását.

b, Beszoktatás, ennek körütekintő előkészülete

A beszoktatás időszaka meghatározza a gyermekek óvodához kialakuló érzelmi kötődését. Az óvodapedagógus lehetőséget ad arra, hogy a gyermek a szülőjével együtt ismerkedjen meg az óvodával. A beszoktatás időszakát körütekintés és türelem jellemezze. A beszoktatás módját a szülő a csoport óvodapedagógusaival beszéli meg. Ez gyermekenként eltérő lehet. Az év közben érkező új gyermekek beszoktatása oly módon történjen, hogy az a már óvodába járó gyermekek napirendjét ne zavarja.

c, Az óvodapedagógus-gyermek, gyermek-gyermek kapcsolata

Az óvodapedagógus a gyermekek közösségi életének irányítója. A közte és a gyermekek között létrejött érzelmi kötődés a csoport egészére kihat. A gyermekek pozitív kapcsolata csak akkor alakul ki, ha a gyermek jól érzi magát a csoportban. Az óvodapedagógus ne csak irányítója legyen a közösségnek, hanem társa is. A jó nevelés alapja feltétel nélküli szeretet, korlátokkal, szabályokkal együtt. A szabályokat úgy kell megszabni, hogy az adott korosztály meg tudja felfogni az elvárásoknak.

A felnőttek tilalmak felállítása helyett adjanak választási lehetőséget a gyermeknek, hogy képesek legyenek önállóan dönteni, helyes magatartást követni. Az óvodapedagógus személyiségével modellként hat a csoportszerveződés folyamatára, a gyermekek egymás közötti kapcsolatára. Az óvodapedagógus tudatosan alakíthatja a gyermekek egymáshoz való kapcsolatát, a gyermekcsoporton belüli szerepét. (pl.: pozitív tulajdonságok kiemelése a csoport előtt, dicséret, pozitív megerősítés stb.) Mindezek megvalósulásához nélkülözhetetlen az óvodapedagógus nyugodt, szeretetteljes hangneme, a gyermekekhez intézett szavak milyensége, hangsúlya, a hozzá tartozó mimikája, gesztikulációja, a gyermek emberi méltóságának tiszteletben tartása. Ezek fontosságára az óvodapedagógus a szülők figyelmét is hívja fel, a gyerekektől pedig helyes modell nyújtásával következetesen követelje meg. Az óvodapedagógus reggelenként üdvözlje az érkezőt, éreztesse vele, hogy örül a gyermek érkezésének, számára fontos a gyermek jelenléte. Naponta adjon lehetőséget az óvodapedagógus arra, hogy a gyermekek a csoport közössége előtt beszélhessenek magukról, a velük történekről. Ilyen beszélgetések alkalmával az óvodapedagógus emelje ki egy-egy gyermek jellemző magatartását, teljesítményét, pozitív változásait. Egyetlen gyermek se sikkadjon el észrevétlenül a csoportban, mindenki legyen fontos a csoport számára.

d, A gyermekek társas szükségleteinek kielégítése, közös élményekre épülő

tevékenységek megszervezése

A gyermekek társas kapcsolatainak alakulása a közösségi életben, a tevékenységek rendszerében valósul meg. A közösségi élet tartalma a közös élményekben, kapcsolatokban formálódik. Az óvodapedagógus feladata, hogy a nap folyamán minél több közös tevékenységre adjon lehetőséget, melyben a gyermek saját képességeinek megfelelően vehessen részt. A gyermekek társas szükségleteinek kielégítése valósulhat meg az óvodai élet mindennapjaiban felkínált különböző tevékenységeken keresztül, valamint a gyermekközösség, az óvoda, a falu ünnepein, hagyományok ápolásában, kirándulások során.

Ennek érdekében az óvodapedagógus úgy tervezze meg a gyermekcsoport közös programjait, tevékenységeit, hogy azon keresztül a gyermekeknek legyen lehetőségük koruknak és egyéni fejlettségüknek megfelelően társas szükségleteiket kielégíteni, közös élményeket szerezni. A közös tevékenységek pozitív élményként való megélésének feltétele, hogy a gyermekek biztonságérzete meglegyen, a gyermeklétszám olyan legyen, hogy az ne okozza a túlszűfoeltság érzetét, túlzott hangerő kialakulását, mely a gyermek pozitív élményeinek gátja lehet. Fontos, hogy a gyermekekkel foglalkozó felnőttek át tudják tekinteni, szemmel tudják tartani a gyermekközösséget, szükség esetén bármelyik gyermek rendelkezésére állhasson a felnőtt. Ehhez a csoportszobák méreteinek megfelelő létszámú gyermekközösség, a közös ünneplés, kirándulás helyszínének megfelelő számú felnőtt felügyelet biztosítása szükséges. A közösségi tevékenységek eredményessége függ még a gyermekek aktivitásától és fegyelmétől. Az óvodapedagógus feladata, hogy kialakítsa a közösségi élet szabályait, azok következetes betartatását, mely a tevékenységek során a megfelelő magatartást jelenti a gyermekek részéről.

❖ A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

Köszönnek egymásnak, a felnőtteknek, megköszönik, ha kapnak valamit, mindezt a német nemzetiség nyelvén is. A játékot elkéri egymástól, vigyáznak a játékokra, használati tárgyakra. Társaikat hagyják játszani, nem zavarják egymás tevékenységét. Segítenek egymásnak. Észreveszik, ha hiányzik közülük valaki. A kultúrált étkezés szokásait betartják. Szívesen játszanak együtt. Bizalommal fordulnak az óvodapedagógushoz, felnőttekhez. Betartják és betartatják a csoport szokásait, szabályait. Egymást és a felnőtteket türelmesen meghallgatják. Elfogadják a felnőtt kéréseit, utasításait. Barátságok alakulnak ki. Örülnek a közösen elért sikernek, szívesen dolgoznak a közösségért. Egyre önállóbbak, szociálisan érettek az iskolakezdésre.

Az óvodapedagógus feladatai:

- A gyermekek életrendjének, közös tevékenységeinek körültekintő megszervezése, melyben társas kapcsolataik alakulnak.
- Az összetartozás élményének elmélyítése.
- A gyermekek elé olyan óvodapedagógusi modell állítása, amely példaképp szolgál és közvetíti azon erkölcsi tulajdonságokat, amelyek az **együttérzés**, a **segítőkészség**, az **önzetlenség**, a **figyelmesség**, a **másság elfogadása**, a **megértés** kialakítását segíti a gyermekekben.

- A gyermekek együttéléséhez szükséges készségek, jártasságok formálása, amelyek által megalapozódnak a szocializációhoz szükséges erkölcsi, akarati tulajdonságjegyek.
- Ha az óvodapedagógus a szükséges feltételek biztosítása ellenére a gyermeknél az érzelmi fejlődés, megnyilvánulás terén, vagy a szociális beilleszkedés, magatartás és viselkedés terén problémákat tapasztal a gyermeknél, azt a gyermekvédelmi felelőssel, igazgatóval, szülővel való konzultálást követően, a pedagógiai szakszolgálatnál szakember segítségét kéri és segíti a szülőt a problémás viselkedést okozó okok feltárásában, a probléma megoldásában.
- Az óvoda a gyermek nyitottságára épít és ahhoz segíti a gyermeket, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet a szülőföldre és családhoz való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.

Az óvoda hagyományos ünnepei, rendezvényei

A közös tevékenység a gyermekek fejlődésének serkentője. Az óvoda hagyományos ünnepei, rendezvényei is a közösségi élet, a közösségi magatartás kialakulását szolgálják. A rendszeresen ismétlődő tevékenységek közül némelyek hagyománnyá válhatnak. Az ünnepek jelentős alkalmak a gyermek és az óvoda életében. Megerősítik a hagyományokat, a közös élmény erejével fokozzák a gyerekek közösséghez tartozását. Az ünnepek emelkedjenek ki az óvoda mindennapi életéből, de előzményei és emlékei illeszkedjenek a gyermekek természetes életmenetébe. Fárasztó előkészítés helyett, tevékeny várakozás előzze meg az ünnepeket. Az ünnep fényét jelezze a feldíszített óvoda, a gyerekek és felnőttek ünnepi ruhája. Az óvodának legyenek olyan ünnepei is, amelyen részt vesznek a szülők, a falu közössége is. Az óvoda ünnepein, eseményein mindkét nyelv használata jelenjen meg, mely az identitástudat kialakítását, megerősítését szolgálja.

Az ünnepek felelőseit az adott évre megírt munkaterv tartalmazza.

Gyermeccsoporton belüli ünnepek:

Születésnap - melyen a csoporttársak köszöntik az ünnepeltet közös dallal, verssel az ünnepelt kívánsága szerint. Ünneplésre a nap folyamán a csoport részvételével kerül sor. A születésnap megünneplése csoportonként kialakított

szokásrend szerint történjen. Az óvodapedagógus ügyeljen arra, hogy minden gyermeket köszöntsének fel születésnapja alkalmából. Az ünnepelt egy apró ajándékot kap, amiről a csoport óvodapedagógusai gondoskodnak.

- **Mikulás** - Az óvodában minden csoportba egy napon, egymás után látogat el a Mikulás. Az óvodapedagógus oly módon szervezze meg az ünneplést, hogy a gyermeki misztikum a Mikulásról megmaradjon, az ünnepet a várakozás öröme hassa át és ne a Mikulásnak való „szereplés” legyen a fontos. Az ünnepen hangozzanak el a várakozás ideje alatt tanult Mikulásváró dalok, versek, de nem műsor formájában, hanem spontán előadásmódban.
- **Advent-Karácsony** - Advent idejétől a karácsonyi ünnepekig a gyermekek és óvodapedagógusai a csoportszoba, az óvoda ünnepnek megfelelő díszítésével, karácsonyi dalok énekelgetésével, hallgatásával, gyertyák gyújtásával, karácsonyi illatokkal, ételek készítésével, az ünnepről sokat beszélgetve, várakozás teli hangulatot varázsolva, meglepetés ajándék készítésével készülődjenek a családban megünnepelt karácsonyra, Szentestére. Az adventi időszakban a csoportok barkácműhelyeket szerveznek a gyerekeknek, szülőknek, ahol közös kis programmal várják a csoportba járó gyerekeket, szüleiket, testvéreiket.
- **Húsvét** - A húsvéti nyúl misztikumát megőrizve, a gyermekek az óvoda kertjében kereshessék az elrejtett húsvéti tojásokat, édességet, melyet a húsvéti nyuszi hagyott ott, az óvoda kertjében járva. A gyerekek az ünnepet megelőzően díszítsék fel közösen csoportszobáikat, énekelgessenek húsvéti dalokat, tanuljanak locsolóverset. A csoportba járó fiúk locsolják meg a lányokat, a lányok pedig „titokban” díszítsenek a fiúknak piros tojást ajándékba a locsolásért. Az óvodapedagógussal beszélgessenek a gyermekek a húsvéti szokásokról, ételekről.
- **Anyák napja** - Különböző időpontokban tartják a csoportok. Dallal, verssel, az édesanyáknak szóló meghitt kis ünnepséggel köszöntsék a gyermekek az édesanyákat. Az édesanyák köszöntésére a délután folyamán kerüljön sor, hogy lehetőleg minden édesanya részt tudjon venni. Az ünnepségen a gyermekekkel közösen készített süteménnyel kínáljuk a vendégeket. Anyák napja alkalmából a nagymamák köszöntéséről sem feledkezünk meg. Az ünneplésről az óvodapedagógusok a gyermekek segítségével készített meghívóval értesítik az édesanyákat, nagymamákat.

A gyermekcsoportok közös ünnepei:

Márton-nap (november 11.) - A lampionos felvonuláson részt vehetnek a gyermekek, szülők, érdeklődők. A felvonuláshoz az óvoda játszókertjében gyülekezünk, ahol minden gyerekcsoport egy rövid műsorral készül. A gyermekműsor után a gyerekek által készített lámpásokkal felvonulunk az óvoda körül. Ha lehetőség van rá, a menet elején egy lovas halad lovával, aki Szent Mártont jelképezi. A felvonulás befejezéseként az óvoda kivilágított játszókertében forró tea, libazsíros kenyér várja a vendégeket.

Farsang -Az óvoda a gyermekekkel közösen egy napon ünnepli a farsangot, a helyi művelődési házban. A gyermekek a farsangra jelmezek készítésével, vidám, tréfás dalok énekelgetésével, a csoportszoba díszítésével készülődnek. A kijelölt napon jelmezbe öltözve, tánccal, vidámsággal búcsúztatjuk el a telet. A művelődési házba egy vendég együttest hívunk meg, akik a jó hangulatról gondoskodnak. A szülők segítségünkre vannak abban, hogy segítenek a teremdíszítésben, büfét üzemeltetnek és zsákbamacskát árulnak a gyerekeknek.

Az óvoda minden évben farsangkor egy játékonysági „bált” szervez az óvoda javára. A rendezvény a helyi művelődési házban kerül megrendezésre. Az este folyamán az óvoda dolgozói zenés műsoros táncot, jelenetet adnak elő. A vendégek egy része jelmezben érkezik, ezért éjfélkor a tombolahúzás mellett, jelmezverseny is látható. A helyi és környékbeli vállalkozók a rendezvényünk támogatói.

„Tracht Tag”- Minden év április utolsó péntekje. A magyarországi német nemzetiség egy új ünnepe a „viseletek napja”. Célja: vegyél fel őseid ruhatárából egy ruhadarabot és abban menj aznap dolgozni, iskolába, óvodába stb. Mi ezt az ünnepet arra is felhasználjuk, hogy ezen a héten minden nap, olyan tevékenységeket kínálunk fel a gyerekeknek, amelyben megismerkedhetnek a hagyományokkal.

Élővé, kézzel foghatóvá tesszük az ünnepet. pl. ellátogatunk a tájházba, hangszerbemutatót szervezünk, vendégül hívunk nagymamákat közös sütésre, mosóteknőben mosunk, cipőt pucolunk, kékfestő anyagra mintázunk, rozsmaringot ültetünk, szögelünk, kenyeret sütünk stb.

Gyermeknap - Az óvoda játszókertjében szervezzük. Az óvodapedagógusok vetélkedőket, mozgásos játékokat kezdeményeznek a gyermekek körében. Sok vidámsággal, dallal, zenével, nevetéssel teljen el a gyermekeknek ez a napja is. Hazamenetelkor minden gyermek kisebb ajándékot kap.

Nagycsoporthosok búcsúztatója - Május utolsó péntekén, délelőtt kerül rá sor. A búcsúztatón részt vehetnek a szülők, érdeklődők. A nagycsoportosoktól dallal, verssel búcsúznak a kisebbek. A középső csoportosoktól ballagó tarisznyát, a kiscsoportosoktól virágot kapnak az iskolába készülő gyermekek.

A gyermekcsoportok részvétele a falu ünnepein

Falunap- A faluban szervezett „Falu napon” az óvodás gyermekek a felvonuláson nemzetiségi ruhákba öltözve, vesznek részt. A nagycsoportosok és a középső csoportosok ünnepi műsorral köszöntik a vendégeket, a sportpályán található színpadon.

Idősek napja - a középső csoportosok dallal, verssel, dalos játékokkal köszöntik a falu idős embereit. Az ünnepségen dalokat, verseket, dalos játékokat adnak elő a gyermekek, mindkét nyelven.

Falu karácsonya - a kiscsoportosok karácsonyi dalokkal, verssel, dalos játékokkal vesznek részt a falu közös ünnepségén. Mindkét nyelven adnak elő a tanult dalokból, versekből.

A gyermekek részvétele a nemzeti és történelmi ünnepeken

A nemzeti és történelmi ünnepek tartalmát az óvodás korú gyermek még nem értheti meg. Részvételük az ilyen ünnepeken csak oly módon valósítható meg, hogy nemzeti színű zászlót, jelvényeket készítenek, díszítik vele az óvodát, a csoportszobát, elhelyezik a „Hősök terén”, ahol gyertyát is gyújtanak a megemlékezésen. Fényképeket nézegetnek az ünnephez, megemlékezéshez kapcsolódó történelmi időről. (március 15.)

Készüljenek a gyerekekkel verssel, drámajátékkal az ünnepre. Játsszanak szerepjátékokat ebben a témakörben.

Kirándulások, színházlátogatások, műsoros előadások

Az óvodás gyermekeket az éves ütemtervek alapján kirándulni viszik, melynek célja a tágabb környezet megismerése, élmények nyújtása, ismereteik bővítése. Ebből a célból természeti környezetet figyelünk meg, állatkertbe látogatunk, múzeumba megyünk, színházlátogatást tervezünk, kalandparkba látogatunk, vagy óvodánkba hívunk előadóművészeket. A tervezett programok helyszínétől függően ezeken az alkalmakon a gyermekek létszámától, életkorától függően szülői segítséget kérünk, a programok költségét más lehetőség hiányában a szülők biztosítják. A programokat csoportjaiknak az óvodapedagógusok tervezik, figyelembe véve a gyermekek életkorát, fejlettségét, valamint időjárási és közlekedési feltételeket. A tervezett programok lebonyolítása csak megfelelően előkészített, a gyermekek teljes biztonságát, biztonságérzetét nyújtó szervezéssel valósíthatók meg.

Az óvodapedagógusok úgy tervezzenek, hogy a gyermekek az óvodai évek alatt, legalább egy alkalommal a fenti programokon részt vehessenek.

Az óvoda napirendje

Az óvoda napirendje, rendszerességet, biztonságot, kiszámíthatóságot nyújt a kisgyermeknek. Az egyes időpontokhoz kötött események segítik eligazodni a napszakok változásában. A napirend kialakítása az óvodapedagógus feladata. Fontos elv, hogy az egyes tevékenységekre az óvodapedagógus a gyermekek életkorát, fejlettségét figyelembe véve megfelelő időkeretet biztosítson. A napirend tartalmazza azokat a rendszeresen, megszokott időben végzett tevékenységeket, azok időkeretét, melyeket a gyermekcsoport a nap folyamán végez. A napirend kialakításakor az óvodapedagógusok vegyék figyelembe a közösen használt helységek (mosdó, öltöző) használatának időbeosztását. A napirend tükrözze, hogy a nap folyamán a gyermekeknek játéklehetőségre van a legtöbb idejük, hogy a mesehallgatás naponta megjelenik a gyermekek életében, s hogy az egyes tevékenységformák mikor jelennek meg a nap folyamán. A napirend tartalmazza, a gyermekek szabadban tartózkodásának idejét is.

Az óvoda hetirendje

A hetirend segítsen eligazodni abban, hogy a hét melyik napján, milyen tevékenységformát tervezett az óvodapedagógus. A hetirendben mindkét nyelven jelenjen meg a tervezett tevékenységforma a délelőtti folyamán. A hetirendben megjelenő tevékenységformák: **verselés- mesélés, külső világ tevékeny megismerése matematikai tartalommal, ének-zene énekes játék gyermektánc, mozgás, rajzolás festés mintázás kézi munka.**

A hetirend a gyermek együttműködő képességét, feladattudatát fejlesztő, növekvő időtartamú (5–35 perces) tevékenységek tervezésével, szervezésével valósul meg.

3. Az anyanyelvi értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósuló feladat. Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása - beszélő környezettel, helyes mintaadással és szabályközvetítéssel - az óvodai nevelőtevékenység egészében jelen van. Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére, nevelés közben a gyermek természetes beszéd és kommunikációs kedvének fenntartására, ösztönzésére a gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések támogatására és a válaszok igénylésére szükséges figyelmet fordítani.

Feladataink:

- Óvodánk a gyermekek érdeklődésére, valamint a meglévő tapasztalataira, élményeire és ismereteire építve változatos tevékenységeket biztosít a gyermekek számára, melyeken keresztül további élményeket, tapasztalatokat szerezhet a természeti és társadalmi környezetről.
- Kiemelt figyelmet fordítunk az anyanyelv fejlesztésére, mely valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat. Az óvodapedagógusok szóbeli megnyilvánulásaikkal mintát adnak a gyermekeknek, kérdéseikkel fejlesztik a gyermekek gondolkodását, beszédre ösztönzik őket. Fontosnak tartjuk a gyermekek meghallgatását és azt, hogy a kérdéseikre mindig választ kapjanak, ami fenntartja érdeklődésüket és fokozza beszédkedvüket.
- További feladataink a gyermekek spontán szervezett tapasztalatainak rendszerezése, bővítése az értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, kreativitás, gondolkodás) az alkotóképesség fejlesztése és az ezt ösztönző környezet biztosítása.

4. Munka jellegű tevékenységek

A gyermekek munka és munka jellegű játékos tevékenységén a saját személyével kapcsolatos feladatok ellátását, valamint a közösség érdekében kifejtett tevékenységet értjük.

A munka jellegű tevékenységek sajátos vonásai:

- A munka célja nem belső szükségletből fakad, azt a külső kényszer veti fel.
- Eredménye mérhető.
- A gyermekek felelősséggel végzik.

- Alaposabb ismeretekre, fejlettebb készségekre van szükség.
- Konkrét, határozott célja van.

Céljaink:

- A gyermekek személyiségének fejlesztése.
- A munka legyen a gyermekeknek önkéntes és örömteli tevékenység.

Feladataink:

A munka olyan nevelési feladatok megoldását teszi lehetővé, amilyenek más tevékenységi formákkal nem, vagy nem ilyen mértékben oldhatnánk meg.

- Cselekvő tapasztalatszerzés és környezet megismerése.
- A munkavégzéshez szükséges képességek, készségek, tulajdonságok alakítása (kitartás, önállóság, felelősség, céltudatosság, másokkal való együttműködés).
- Közösségi kapcsolatok alakítása a kötelességtudat fejlesztése által. Saját és mások elismerésére nevelés.
- Egészséges életmódra nevelés az önállóságra nevelés által.

A munka jellegű tevékenységek területei és módjai

Önkiszolgálás

A gyermekek egyéni sajátosságainak és fejlődési ütemének figyelembevételével.

- Öltözködés (személyes holmi rendben tartása, ágyazás)
- Étkezés
- Tisztálkodás

Közösség érdekében végzett tevékenység

- Naposság (terítés, asztal letörlése, összesöprés).
Az óvoda mindennapi életével kapcsolatos állandó és alkalmi tevékenységek
- A benti környezet rendben tartása (játékelrakás, teremrendezés, díszítés, mosdó, folyosó rendjének megőrzése).
- Udvar rendjének, tisztaságának megőrzéses (fű, őszi levelek, szemét összegyűjtése, udvari játékszerek ki - és berakodása, homokozó lesöprése)
- Segítés (óvodapedagógusnak, dajkának, csoporttársaknak, más csoport gyermekeinek, megbízatások teljesítése).

- Ajándékkészítés pl. anyák napjára

A helyi sajátosságokból – falusi környezet, nagy udvar, tó – adódó munka jellegű tevékenységek

- Az udvarban lévő növények gondozása (öntözés, gyomlálás, kapálás, gereblyezés ültetés, fák és bokrok ápolása).
- Betakarítás: termények, termések gyűjtése; betakarított termések lehetőség szerinti feldolgozása, eltevése. Lehetőség szerinti részvétel a családok betakarítási munkáiban (kukoricatörés, szüret, dióverés, burgonya kisedés, stb.).
- Csíráztatás, hajtatás, virágok öntözése.

A munka jellegű tevékenységek tervezésénél, szervezésénél figyelembe veendő szempontok

- Tervezés (szokásrendszerek, szabályok felállítása)
- Szervezés (eszközök biztosítása).
- Óvodapedagógus–gyermek kapcsolata (példamutatás, irányítás, segítség adása,
- magyarázat).
- Játékosság (játékeszközök felhasználása)
- Életkori sajátosságok figyelembevétele.
- Eölyámatos, konkrét, reális, vagyis a gyermekeknek saját magához mérten fejlesztő értékelés.

❖ A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- A gyermek rendelkezik azokkal a jártasságokkal, készségekkel, amelyek segítségével saját személyét és használati tárgyait, környezetét rendben tudja tartani (önálló az öltözködés, testápolás, étkezés területén).
- Rendelkezik a munkavégzéshez szükséges ismeretekkel (helyes szerszám- és eszköz-használat, műveleti sorrend).
- Látja a munka értelmét és hasznát.
- Szeret dolgozni, érzi az alkotás örömét.
- Megkezdett tevékenységét befejezi, kitartó.
- Segítőkész (kérés nélkül is segít).

- Képes a cél érdekében a másokkal való együttműködésre, elemi munkaszervezésre.
- Önállóan tevékenykedik, szükség esetén segítséget kér.
- Rendelkezik a tevékenységekhez kapcsolódó ismeretek magyar és német nyelvű szókincsével.

5. A tevékenységben megvalósuló tanulás

Az óvodánkban a tanulás folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán és szervezett tevékenység, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja. Nem szűkül le az ismeretszerzésre, az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szimulált környezetben, kirándulásokon, az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretekben valósul meg.

Céljaink:

- Az óvodai tanulás elsődleges célja az óvodás gyermek képességeinek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás, kreativitás) fejlesztése, tapasztalatainak bővítése, rendezése.
- Az anyanyelv (magyar és német) fejlesztése, a kommunikáció különböző formáinak kialakítása.

Feladataink:

- A teljes személyiség fejlesztése változatos módszerekkel, ösztönző környezet biztosításával.
- A gyermekek megismerési vágyának, kíváncsiságának, sokoldalú érdeklődésének kielégítése.
- A gyermek cselekvő aktivitásának, a közvetlen, sok érzékszervét foglalkoztató tapasztalás, felfedezés lehetőségének biztosítása, alkotóképességének fejlesztése.
- A gyermekek önállóságának, figyelmének, kitartásának, pontosságának, feladattudatának a fejlesztése.
- Olyan tapasztalatok szerzéséhez segítséget nyújtani a gyermeknek, amelyben saját teljesítőképességét is megismerheti.

Milyen formában valósul meg a tanulás óvodánkban?

Az óvodapedagógus az ismeretek tapasztalati úton történő megszerzéséhez segíti hozzá a gyermeket.

Megteremti annak a lehetőségét, hogy a gyermek a játékon, a művészeteken, az alkotómunkán, saját tevékenységén keresztül szerezhesse meg azokat az élményeket, amelyek megnyitják, és ébren tartják benne a vágyat a környező világ megismerésére, a tanulás örömeinek átélésére. Ebben az életkorban az igazi ismeret az, amit a gyermek önmaga szerez meg.

Az óvodapedagógus a tanulást támogató környezet megteremtése során épít a gyermekek előzetes tapasztalataira, ismereteire

A tanulás folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán tevékenység, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja. A cselekvéses tanulás, az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretekben valósul meg.

A differenciálás során az egyéni különbségeket vesszük figyelembe, biztosítjuk a különböző haladási ütemű gyermekek részére a rugalmas időkeretet és az egyénre szabott tevékenységeket.

Az óvodapedagógus a tanulás irányítása során, személyre szabott, pozitív értékeléssel segíti a gyermek személyiségének kibontakozását.

A tanulás formái óvodánkban:

- Utánzásos minta- és modellkövetéses magatartás- és viselkedéstanulás
- Szokások alakítása.
- Spontán játékos tapasztalatszerzés, cselekvéses tanulás

A játék az óvodai tanulás egyik legfontosabb színtere, játék közben, játékosan szinte észrevétlenül tanul a gyermek.

A játékon belül a mozgásos, a cselekvéses, a szociális, a verbális tanulás komplex formában jelenik meg. Arra törekszünk, hogy a játék során felmerülő gyakorlati problémákat a gyermekek önállóan oldják meg. Természetesen szükség esetén az óvodapedagógus segítséget nyújt.

A gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés

A gyermeki kérdések érvényesülésére, a gyermek meghallgatására, a válaszok igénylésére, a beszédkedv fenntartására szükséges figyelmet fordítani.

Az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés, gyakorlati problémamegoldás.

Legfőbb célkitűzésünk, hogy egyszerre kevesebbet, de minőségben és használhatóságban mégis több ismeretet kapjanak a gyermekek. A több érzékszervet igénybevevő tapasztalás és a sokoldalú cselekedtetés mindennél fontosabb. Ezért nem lehet kiváltani egyoldalú intellektuális fejlesztéssel, mert a gyermekek a világot komplex módon érzékelik, észlelik és élik meg. Ezért a tanulás során is ebből kívánunk kiindulni, ezúton is fejleszteni a gyermekek praktikus intelligenciáját.

A tanulás szervezeti keretei

A gyermekek és a csoport ismeretében az óvodapedagógus választja meg a tanulás szervezeti kereteit.

- Egyéni: A kiemelkedő képességű és részképességek fejlődésben elmaradott gyermekekre egyénre szabott fejlesztési terv készül. Nem ismeretszerzésre, hanem a képességek (motoros, vizuális, mindkét nyelvi, verbális, értelmi) fejlesztésére irányul játékos formában.
- Mikro-csoportos: A német és magyar nyelvi és matematikai képességek fejlesztésére különböző fejlesztő és didaktikai játékok alkalmazásával kerül sor. Bábozás, dramatizálás mindkét nyelven.
- Frontális foglalkozások: A mese-vers, ének-zene, a testnevelés foglalkozások fő szervezeti kerete. Esetenként, a környezet aktív megismerése és a tapasztalatok szerzése után az ismeretek rendszerezésére szervezzük.

6. A tervezés, értékelés, mérés folyamata

A gyermek fejlődését nyomon követő dokumentáció a gyermek fejlődéséről folyamatosan vezetett olyan dokumentum, amely tartalmazza a gyermek fejlettségi szintjét, fejlődésének ütemét, a differenciált nevelés irányát. Évente két alkalommal az Ovikrétán keresztül töltik a pedagógusok.

A gyermek fejlődését nyomon követő dokumentáció tartalmazza:

- a gyermek anamnézisét (óvodába lépéskor minden szülő kitölti gyermekéről)

- a gyermek fejlődésének mutatóit (érzelmi- szociális, értelmi, beszéd, mozgásfejlődés) valamint az óvoda pedagógiai programjában meghatározott tevékenységekkel kapcsolatos egyéb megfigyeléseket
- a gyermek fejlődését segítő megállapításokat, intézkedéseket, az elért eredményt
- amennyiben a gyermeket szakértői bizottság vizsgálta, a vizsgálat megállapításait, a fejlesztést végző pedagógus fejlődést szolgáló intézkedésre tett javaslatait
- a szakértői bizottság felülvizsgálatának megállapításait
- a szülő tájékoztatásáról szóló feljegyzéseket

A gyermekek fejlődésének nyomon követése a következő eszközökkel történik:

- Anamnézis felvétele (anamnézis adatlap kitöltése óvodába lépéskor)
- Egyéni fejlesztési tervek készítése. Az SNI-s, és a kiemelkedő képességű gyermekek fejlesztéséhez részletesebb terv készül.
- Beiskolázás előtt a kétséges gyermekek iskolára való felkészültségének felmérése.
- Az SNI-s gyermekek esetében folyamatosan speciális szakemberek segítségének igénybevétele.

❖ A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként az óvodáskor végére eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettséget.
- A gyermek az óvodáskor végén belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben majd az iskolában az óvodásból iskolássá szocializálódik. A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembevétele mellett lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre
- A gyermek hatéves kora körül eljut az első alakváltozáshoz. Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás. Teste arányosan fejlett, teherbíró.

- Mozgása összerendezettebb, harmonikus finommozgásra képes. Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes.
- A gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre. A tanuláshoz szükséges képességei alkalmassá teszik az iskolai tanulás megkezdéséhez. Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik. Különös jelentősége van a téri észlelés fejlettségének, a vizuális és az akusztikus differenciációnak, a téri tájékozottságnak, a térbeli mozgásfejlettségnek, a testséma kialakulásának.
- Az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés, továbbá a közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama; a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés,
- Megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele,
- A cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.
- Érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél; gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni, minden szófajt használ, különböző mondszerkezeteket, mondatfajtákat alkot, tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat azzal, hogy a fogváltással is összefüggő nagy egyéni eltérések lehetségesek, végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét,
- Elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről; tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását, felismeri a napszakokat; ismeri és gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait; ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetében élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét; felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit.
- Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek; elemi mennyiségi ismeretei vannak.
- Az óvodáskor végére a gyermekek szociálisan is érette válnak az iskolára.
- A szociálisan egészségesen fejlődő gyermek kedvező iskolai légkörben készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőttel és gyermektársaival.
- Egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni, késleltetni tudja szükségletei kielégítését,

- Feladattudata kialakulóban van, s ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb – szükség szerint kreatív – elvégzésében nyilvánul meg; kitartásának, munkatempójának, önállóságának, önfegyelmének alakulása biztosítja ezt a tevékenységet.
- A kiemelt figyelmet igénylő gyerekek a befogadó intézmény elvárásainak feleljenek meg.

Mérések, értékelések

Az iskolakezdés sikerességében meghatározó szerepet játszik, hogy hol tart a gyerek azoknak a készségeknek az elsajátításában, amelyekre az iskolai tanulás építkezik. Hol tart az anyanyelv fejlődésében? Van-e elemi számfogalma? Megvannak-e már az írástanulás megkezdéséhez elengedhetetlen idegrendszeri, finommotorikai feltételek.

Korábbi kutatásokból ismeretes, hogy e készségek fejlődése időben elnyúló, évekig tartó folyamat. Iskolába lépéskor többévnnyi fejlettségbeli különbség mutatható ki a gyerekek között. Iskolakezdéskor a tanulók egy részénél a készségek fejlettsége csak a 4-5 évesek átlagos szintjének felel meg. Ezt a hátrányt, elmaradást az iskola nem tudja behozni. A hátránnyal indulók jelentős része végérvényesen leszakad a társaitól az első iskolai évek alatt. Az iskolakezdés sikeressége a gyerekek jövőjét életre szólóan meghatározhatja. A gyerekek közötti különbségek nagysága csak növekszik az iskolai évek alatt.

A sikeres iskolakezdéshez elengedhetetlen, hogy a tanulás örömet adjon a gyerekeknek. Ha az első tapasztalatok az iskolában kudarcokkal járnak, akkor nehezen válthatók ki újra a tanulás motívumai. Ha ez bekövetkezik, a gyerekek nem lesz késztetése arra, hogy energiát, időt fektessen a tanulásba, ez pedig alapjaiban gátolja a fejlődését.

Mindezek arra mutatnak rá, hogy komoly figyelmet kell fordítani az óvodás gyerekek készségfejlődésére és -fejlesztésére, az óvodai-iskolai átmenetre.

A DIFER- Diagnosztikus Fejlődésvizsgáló Rendszer hét elemi alapkészség fejlesztését segíti. Mindegyikük a személyiségfejlődés, az iskolai tanulás szempontjából kritikus jelentőségű előfeltételnek tekinthető.

Ezek a következők:

- Az íráskészség elsajátításának előfeltétele, kritikus elemi készsége az úgynevezett írásmozgás-koordináció.
- Az olvasás- és írástanulás megkezdéséhez elengedhetetlen a beszédhanghallás.

- A nyelvileg közölt információk vételének egyik meghatározó tényezője a relációszókincs fejlettsége.
- A matematikatanulása az elemi számolási készség fejlettsége.
- A tudásszerzés, a tanulás, gondolkodás kritikus feltétele többek között a tapasztalati következtetésnek és
- A tapasztalati összefüggés megértésének a fejlettsége.
- Az eredményes iskolai beilleszkedés, tanulás további döntő kritériuma a társas kapcsolatok kezelésének fejlettsége (kortársakkal, felnőttekkel), az ún. szocialitás.

Intézményünkben 2018 óta a DIFER rendszerrel mérjük a tanköteles korú gyermekek részképességeit. A mérést két kolleganő végzi, akik elvégezték az ehhez szükséges tanfolyamot. A méréseket novemberben végezzük először, majd visszamérjük a gyerekeket május hónapban.

A szülőknek tájékoztatást adunk személyes fogadó óra keretében a gyermek részképességeinek fejlettségéről.

7. Német nemzetiségi nevelés

Óvodánknek helyzetéből adódóan sajátos és kiemelt feladata a kétnyelvű nevelés. Ezen belül a hagyományok ápolása, az átörökölt kultúrkincs megőrzése és mindezek segítségével a nemzetiségi identitástudat megalapozása.

A nemzetiséghez való tartozás alapja a közösen beszélt nyelv, annak elsajátítása. A nyelv, mely a gyermekek kapcsolatát az őt körülvevő környezethez meghatározza, alakítja, differenciálja. A nyelvi nevelést nem tekintjük elkülönítetten. Fontos alkotórésze az egész óvodai életnek. Az egyéni és mikrocsoportos foglalkozás lehetősége teszi hatékonyá munkánkat.

Céljaink:

- Pozitív viszony kialakítása a gyermekekben a német nemzetiségi kultúrához.
- A másság elfogadására nevelés.
- Megalapozni a nemzetiségi identitástudatot.
- Felkészíteni a gyermekeket a német nyelv iskolai tanulására.

Feladataink:

- Az egész napos kétnyelvű környezet biztosításával megteremtjük a gyermekek számára az érzelmi biztonságot nyújtó kommunikáció lehetőségét és ezen belül az utánzason, tapasztaláson alapuló nyelvelsajátítást.
- Megismertetjük a gyermekekkel a német nemzetiség tárgyi örökségét, szokásait, hagyományait.
- Megismernek rigmusokat, mondókákat, versikéket, dalosjátékokat a helyi tájnyelvi kultúrkincsből és a német nemzetiségi kultúrájából.
- A meséléseink során használunk tájnyelvi kifejezéseket is, ezek a gyermekek bábozásában, dramatizálásában is megjelennek.
- Zenehallgatási anyagunkban óvodapedagógusi ének és gépi zene formájában szerepelnek német népdalok.
- Ünnepeink szervezésében és lebonyolításában hangsúlyos szerepet kap a nemzetiségi nyelv. Ünnepeink hangulatát emeli gyermekeink nemzetiségi ruhában előadott ünnepi műsora.

Tárgyi emlékek

- Megismerik a Leányvárra jellemző német nemzetiségi viseletet. Ünnepeinken büszkén viselik a népviseletünket.
- A tájházban megismerjük a hagyományos bútorokat, használati tárgyakat, ruházatot, megismerkednek kismesterségek műhelyeivel.
- Törekszünk arra, hogy az óvoda környezete is tükrözze a nemzetiség kultúráját, a németiség szokásait bemutató eszközök segítségével.
- A „Tracht Tag” napja alkalmából a művelődési ház színpadán a gyermekek, felnőttek által gyűjtött régi eszközöket állítunk ki. Ezek látványa, megérintése kedvet ébreszthet a hagyományos gyermekjátékok megismerésére, létrehozására, játékba való bevonására.

❖ A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- Pozitív viszony alakul ki a gyermekben a német nyelvhez, kultúrához.
- Természetessé válik mindkét nyelv használata. A gyermekkel foglalkozó felnőttek példamutató beszéde hatására elfogadja, megszokja, utánozza és alkalmazza a német nyelvet is. Örömet jelent neki, hogy így is meg tud nyilvánulni.
- Kialakul a magyar mellett a német nyelv artikulációs bázisa is.
- A gyermek életkori és egyéni sajátosságainak megfelelően az óvodai élet minden területén ismereteket szerez németül is, kialakul alapszókincse. Tud megnevezni, felsorolni, csoportosítani a környező világ tevékeny megismerése során előforduló témakörökben.
- Ismeri és megérti az adott szituációkban előforduló kifejezéseket.
- A nyelvi környezet hatására megismeri, megszokja a német nyelvre jellemző hangsúlyt, szórendet, mondataalkotást. Megszokott szituációkban próbálkozik gondolatai kifejezésével, tömondatokkal, ismert mondatmodellekkel.
- A gyermek tiszteli, megőrzi a megismert nemzetiségi kultúrát. Megalapozódik a nemzetiségi hovatartozás tudata.
- Mindezek birtokában képessé válik a német nyelv iskolai tanulására a kétnyelvű osztályban.

VII. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATA

1. Játék

A játék a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, így az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze. A játék kiemelt jelentőségű tájékozódó, a pszichikumot, a mozgást, az egész személyiséget fejlesztő, élményt adó tevékenység. A játékon keresztül tapasztalja meg a körülötte lévő világ sokszínűségét, szerzi ismereteit, tanul, örömhöz, sikerélményekhez jut. A játék a gyermek számára a legfőbb élményforrás, ugyanakkor a személyiség fejlesztésének színtere, a cselekvéses tanulás, készség-, képességfejlesztés leghatékonyabb módja. A játéktevékenység a gyermek óvodába érkezésekor kezdődik. A

gyermekek ettől kezdve szabadon választott játékkal játszhatnak, egyedül, egymás mellett, kisebb csoportokban. A játék folyamatosságát, zavartalanságát az életkori sajátosságoknak megfelelő, folyamatos napirend biztosítja. Az óvodában kiemelt a szabad játék túlsúlyának érvényesülése.

Célunk:

- a gyermekek személyiségének harmonikus fejlesztése a játék által

Az óvodapedagógus feladatai:

Megfelelő légkör megteremtése, megfelelő hely és idő biztosítása az elmélyült játékhoz. Az óvoda és az óvodapedagógus biztosítja a gyermekek életkori sajátosságainak megfelelő eszközöket és élményszerzési lehetőségeket a különböző játékformákhoz, a gyakorló játékokhoz, a szimbolikus játékokhoz, konstruáló játékokhoz, a szabályjátékokhoz. A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az élményszerű, elmélyült gyermeki játék kibontakozását. Mindezt az óvodapedagógus feltételteremtő tevékenysége mellett a szükség és igény szerinti együttjátszásával, támogató, serkentő, ösztönző magatartásával, indirekt reakcióival éri el. A pedagógus támogat, inspirál, közvetít, feltételeket teremt, szükség és igény szerint játszik, szükség és igény szerint segít, partnerségre törekszik. Az óvodapedagógus törekszik arra is, hogy a gyermekek minél több időt tölthessenek, mozoghassanak a szabadban, a kint töltött időt pedig tartalmas udvari játéktevékenységekkel töltsék.

Játékfajták:

- **Gyakorló vagy funkciós játék:** A gyakorlójáték örömteli mozgásból álló tevékenység, melynek során a gyermek eszköznek, vagy saját magának meghatározott mozgását ismétli, gyakorolja. Az egyszerű gyakorló játékban a gyermek a viselkedést összefüggéséből kiemelve ismét meg egy készség gyakorlásának öröméért.
- **Konstruációs játék:** A játék során a gyerek kockából, más játékelemből, anyagokból építményeket és különféle egyéb tárgyakat alkotnak, szerkesztenek, konstruálnak. A játék feszültsége, a konstruálás kíváncsiságából fakad, az elvégzett tevékenység során létrejött feszültségcsökkenésből pedig a játék öröme.
- **Szerepjáték:** lényeges sajátossága az utánzás, vagyis a gyermek a felnőtt szerepét, tevékenységét sajátos játékkörülmények között képzeletük segítségével újra alkotják, kiegészítik. A játék során használt játékeszköz gyakran szimbolizál valamit. Motivációja a felnőtthez való, hasonlítás és az önállósodási törekvés. A gyermek

szándékai és lehetőségei azonban ellentmondásba kerülnek. Az ellentmondás feloldása a játékos tevékenységben, a játékban válik lehetségessé. A gyermek játékának témáját élmény anyagából meríti. Ezek az élmények elsősorban közvetlenül, cselekvő módon átélt események, mint pl. az orvosos, boltos, vagy közlekedési játék, de megjeleníti azokat a helyzeteket is, amelyet mások elbeszéléseiből, mesékből, televízióból közvetett módon ismert meg. A szerepjáték a valóság megismerésének egyik eszköze.

- **Szabályjáték:** Az óvodáskori játékok között a szabályjáték fontos helyet foglal el. Ebbe a típusba azok a játékok tartoznak, amelyeket a szabály és annak betartása motivál, vagyis a gyermek számára ez jelenti magát a játék örömét. Óvodáskorban olyan játékok tartoznak ide, melyek előre meghatározott, pontos szabályok által folynak le. 4-5 éves kortól kezdik játszani és iskoláskorban is az egyik legkedveltebb és legáltalánosabb játékfajta.
- **Dramatikus játék – dráma játék:** A drámapedagógiai módszer segítségével a gyermekek önkifejezése, gondolkodáskészsége, kooperatív készsége fejlődik, melynek hatására az iskolai életben könnyebben megállják helyüket. A gyerekek a drámajáték során megtanulják, hogyan alakítsák ki saját gondolkodásmódjukat, értékrendszerüket és megtapasztalják milyen sok megoldás létezhet egy adott helyzetre. Védelmet nyújt a bátoratlanabbaknak, a zárkózottabbaknak, a kevesebb önbizalommal rendelkezőknek. Nyitottabbá válnak, hamarabb oldódnak és az átélt helyzetek tapasztalatait tovább viszik magukkal a mindennapjaikba. A dramatikus játékok nevelési célja az egész személyiség harmonikus és differenciált fejlesztése. Hatékony segítséget nyújt a kommunikációs készségek, képességek kibontakoztatásának terén. A gyerekek bátrabbak, közvetlenebbek, nyitottabbak, elfogadóbbak lesznek általuk. Erősödik önbizalmuk, intelligensebbek, fogékonyabbak lesznek, kíváncsiak a körülöttük élő emberekre.
- **Barkácsolás:** Az óvoda szívesen barkácsol. Már a kiscsoportos felragasztja a kivágott figurát a megjelölt helyre, tépéssel elkészíti a tárgyat. A 4-5 éves gyermek képes egyszerű papírhajtogatásra, vagy képes elemek összeragasztásával különböző játékeszközöket létrehozni. A barkácsolás igazán a nagycsoportban válik a játéktevékenység részévé, kiegészítőjévé. A gyermek rájön, hogy játéka élménydúsabb, gazdagabb lesz, ha egy-egy újabb eszközzel kiegészítik.

❖ A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- Lelkileg kiegyensúlyozottabbá válnak, mert a játék segíti a gyermekek élményeinek, szorongásainak újra feldolgozását, így lehetővé válik a tapasztalatok érzelmi feldolgozása, a feszültség csökkentése.
- Fejlődik a gyermekek mozgása. Új mozgásformák alakulnak ki és tökéletesednek. Nő a gyermekek önállósága, kitartása. Változatos tapasztalatszerzés közben fejlődik a szem-kéz, szem-láb koordinációja és a finommotorika.
- Fejlődnek az értelmi képességek. Megismerik a tárgyak tulajdonságait, a valóság jelenségeit, eseményeit. Érzékszerveik működése, észlelésük, megfigyelőképességük közvetlen tapasztalatszerzés útján fejlődik a legjobban. Tapasztalják a tárgyak hasonló és különböző jellemzőit – a cselekvések egymásutániségét, a dolgok, jelenségek közötti összefüggéseket – fejlődik problémamegoldó gondolkodásuk.
- Fejlődik kreativitásuk, az eszközök más funkciót kaphatnak, szerepek felcserélődhetnek, átalakulhatnak, mások ötletei más irányba fejleszthetik a játékot. Kialakul a fantázia gazdag játék.
- Fejlődik beszédük, kommunikációs képességeik. A játékot kísérő érzelmek közlési vágyat ébresztenek. Az óvodapedagógus szóbeli megnyilvánulásaival mintát nyújt a gyermeknek. A gyermekek játék közben feltett kérdései, az óvodapedagógusi válaszok ösztönzik a beszédet és a gondolkodást.

Fejlődnek a társas kapcsolatok, mert a játék elősegíti a viselkedési szabályok megértését, gyakorlását. Tapasztalatot szereznek mások szándékának megértésében, helyzetéhez való beleélésben, együttérzésben. Képessé válnak kívánságaik, vágyaik háttérbe szorítására, késleltetésére.

2.Verselés, mesélés

A mindennapos mesélés, mondókázás és verselés a kisgyermek mentális higiéniájának elmaradhatatlan eleme. Az óvodában a 3-7 éves gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népi - népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi -, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek egyaránt helye van. Lehetőség szerint kihasználunk minden alkalmat arra, hogy minél több mondókát, verset, mesét halljanak a gyermekek nemzetiségi nyelven. A

mesevilágon keresztül az óvodapedagógus a helyes, kifejező, szép beszédével és előadásmódjával próbálja közelebb hozni a német nyelvet a gyermekhez.

A verselés, mesélés tevékenység célja:

- a gyermekek érzelmi, erkölcsi, értelmi fejlődésének, pozitív személyiségjegyeinek megalapozása
- a gyermekeket a meséken, verseken, mondókákon keresztül fokozatosan szoktassuk az irodalom befogadására, hogy később szívesen olvassanak maguk örömeire.
- nemzeti és nemzetiségi nyelvi hagyományaink alapjainak átörökítése.
- pozitív érzelmi viszony alakuljon ki az irodalomhoz.
- anyanyelvi és kommunikációs képességeik folyamatos fejlődése

Az óvodapedagógus feladatai:

Szeretetteljes, nyugodt, biztonságos légkör és megfelelő hely biztosítása a mindennapi meséléshez, verseléshez. Szokásrendszer kialakítása a mindennapos meséléshez, verseléshez. Az adott csoport életkori sajátosságainak megfelelően, igényesen összeállítani az irodalmi anyagot. A gyermekek zenei, vizuális és szóbeli anyanyelvi műveltségének megalapozása. Óvodába lépéskor folyamatosan megfigyelni és felmérni a gyermekek anyanyelvi szintjét, beszédhiba, vagy az anyanyelvi képességek elmaradása esetén, a szülőkkel konzultálva logopédushoz irányítani a gyermeket. Anyanyelvi játékokkal elősegíteni beszédkésztségük fejlődését. Segíteni a gyermek saját vers- és mesealkotását. Elősegíteni a német szókincsük bővülését, kifejezőkészségük fejlődését.

Mesék:

A mese a gyermek, érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője. A mesélővel való személyes kapcsolatban a gyermek nagy érzelmi biztonságban érzi magát, és a játéktevékenységhez hasonlóan a mesehallgatás elengedett intim állapotában eleven, belső képvilágot jelenít meg. A belső képalkotásnak ez a folyamata a gyermeki élményfeldolgozás egyik legfontosabb formája. A mese különösen alkalmas az óvodás gyermek szemléletmódjának és világképének kialakítására. Visszaigazolja a kisgyermek szorongásait, egyben feloldást és megoldást kínál.

Mondókák, versek:

A rövid mondókák, dalok, dúdolók, höcögtetők, ölbeli játékok előadásában a természetes hangzás, a puha hangszín és a lassúbb tempó segíti a felnőtt és gyermek közötti pozitív viszony kialakulását. Az éneklés, a mondókázás és az azokat kísérő mozgások, ritmusok az elsődlegesek. A későbbiek során megismert újabb mondókák, rigmusok, versek mind tartalmában, mind terjedelmében követi a gyermekek értelmi képességeinek a fejlődést.

❖ A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- Megszilárdulnak a mesehallgatáshoz kapcsolódó szokásaik. Figyelmesen, csendben végig hallgatják a mesét, meghallgatják a verset.
- Van kedvenc meséjük. Kérik és maguk is kezdeményeznek mesélést.
- Differenciáltan tudnak bonyolultabb mesét elmesélni.
- Szívesen forgatják a mesekönyveket és beszélgetnek róla.
- Kedvenc meselemeik megjelennek játékaikban, felelevenítik azokat bábozás, dramatizálás során, fejlődik erkölcsi érzékük.
- Ismernek számos mondókát és verset magyar és a helyi nemzetiség nyelvén
- Várják, kérik és élvezik a mesét, verset mindkét nyelven.
- Szívesen vesznek részt mesék eljátszásában.
- Bátran megszólalnak, szívesen teremtenek kapcsolatot másokkal.
- Képesek összefüggő, folyamatos beszédre, mondatalkotásra.
- A magán- és mássalhangzókat tisztán ejtik.
- Szeretik, rendeltetésüknek megfelelően használják a könyveket. Felismerik értéküket.

3. Ének, zene, énekes játék, gyerektánc

Fontos számunkra egy olyan környezet kialakítása, ahol a gyermekek már óvodába lépéstől kezdve ismerkedjenek a zene világával, ahol az ének, zene a mindennapok szerves része. A gyerekek jussanak minél több olyan zenei élményhez, mely megalapozza zenei anyanyelvüket. A zenei tevékenységen keresztül fejlődik a gyerekek zenei hallása, ritmusérzéke, zenei emlékezete, mozgáskultúrája. A zenei nevelés örömforrás, érzelmeket

közvetít, hat a gyermekek értelmére. Megszínesíti mindennapjainkat, fogékonnyá teszi a gyermekeket az esztétikum befogadásra.

A zenei nevelés célja:

- Élménynyújtás útján zenei anyanyelvük megalapozása, a gyermekek zenei ízlésének, esztétikai fogékonyságának kialakítása, fejlesztése.
- A népi dalos játékokon, gyermektáncokon keresztül a nemzeti identitástudat kialakítása
- A gyermekek zenei emlékezetének, ritmusérzékének, mozgáskultúrájának fejlesztése zenei tevékenységeken keresztül
- Zenei műveltség megalapozása

Az óvodapedagógus feladatai

A zenei nevelés feltételeinek megteremtése és a zenei érdeklődés felkeltése, a zenei anyag igényes, életkornak megfelelő kiválasztása, zenei tartalmak biztosítása.

Megfelelő légkör kialakításával lehetőséget biztosítunk a gyermekek számára, hogy a nap folyamán bármikor szabadon, gátlások nélkül énekelhessenek, mondókázhassanak, ezzel megalapozva zenei alkotókedvüket is.

Zenei képességek fejlesztése:

- Fontos a megfelelő példamutatás
- Éneklési készség – az óvodapedagógus megfelelő, a gyermekek által jól követhető hangmagasságban, hangterjedelemben, tisztán, szép szövegkiejtéssel, érthetően énekeljen
- Ritmusérzék - a ritmusérzék-fejlesztés változatos, játékos gyakorlási lehetőségek biztosítása során, sokszori ismétlés mellett valósuljon meg - egyenletes lüktetés, szünet, ritmus, tempó különbségek érzékeltetése, egyszerű ritmushangszerek használata
- Hallásfejlesztés - halk-hangos, magas-mély hangok felismerése, megnevezése, térbeli érzékeltetése, zörejhangok megkülönböztetése, hangszerek hangjának felismerése, dallam felismerés, dallambújtatás, zenehallgatás
- Zenei formaérzék - ritmus és dallamvisszhang
- Zenei alkotókedv - egyszerű dallam kitalálása, zenei kérdés-felelet
- Mozgás és térforma

A tevékenység szervezeti formájának kiválasztása, tervezése:

Fontos a felhasznált zenei anyag megfelelő, igényes összeállítása, elsősorban a gyerekek életkori sajátosságainak, életkoruknak, valamint az adott gyermekcsoport képességeinek figyelembevételével megtervezni. A törzsanyag Forrai Katalin által összeállított óvodai ének-zene anyagra épül.

Ezen felül népzenei gyűjtemények, klasszikus zeneszerzők művei és kortárs művészi alkotásokon keresztül, gyermekek igényeit figyelembe véve igyekszünk zenei ízlésüket formálni. A megtervezett zenei anyag kapcsolódik az évszakokhoz, valamint az évente visszatérő naptári ünnepekhez. A zenei anyag kiválasztásánál figyelembe vesszük a gyermekek nemzetiségi hovatartozását is, nemzetiségi óvoda lévén erősítjük a gyerekekben a nemzetiségi identitástudat kialakulását.

Ének, zene, énekes játék, gyermektánc tevékenységet heti egy alkalommal tervezünk kötött formában. Dalos játékokra, mondókázásra, énekelgetésre azonban a nap bármely szakaszában lehetőséget biztosítunk a gyerekek számára, bátorítjuk, támogatjuk őket.

- Kötetlen tevékenységet főként a 3-4 éves gyermekeknél alkalmazunk. Többnyire ennél a korosztálynál életkorukból adódóan az ölbeli játékokat, ringatókat, höcögtetőket igénylik. Ez alkalmat biztosíthat a pedagógus számára, hogy felmérje az adott gyermek egyéni képességét, azt hatékonyan tudja fejleszteni. A befogadás időszakában az érintés, ölbeli mondókákkal, rövid pársoros dalokkal ismerkednek a gyerekek, később megjelenik a játékos, utánzós mozgás. A kiscsoportos gyermekek ismerjenek meg 6-8 mondókát, ölbeli játékot és 10-15 énekes játékot. Ezeken a játékokon keresztül ismerjék meg közvetve a zenei alapfogalmakat. Próbáljanak halkabban, hangosabban beszélni, mondókát mondani és énekelni. Figyeljék meg a csendet, a környezet hangjait, egymás hangját és a hangszerek hangszínét. Érzékeltessék különböző játékos mozdulatokkal az egyenletes lüktetést. Az óvodapedagógus énekelgesse a gyermek nevét, jelét, csalogassa őket énekelve a közös játékba, tevékenységbe. Az óvodapedagógus keltse fel a gyermekek érdeklődését a zenehallgatás iránt, hogy a gyermekben fokozatosan kialakulhasson az áhítatos zenehallgatás. Minél több zenei élményt közvetítsen, lehetőleg énekes előadásával is.
- A középső csoportos gyermekek énekelgessenek énekes játékokat, műdalokat. A 4-5 új mondóka és a 12-15 új gyermekdal megismerése mellett ismételgessék a

kiscsoportban tanult mondókákat, gyermekdalokat is. Az énekes játékok közül az óvodapedagógus már nehezebbeket is válogathat, pl.: szerepcserés, párválasztó, sorgyarapító játékokat. Énekelgessenek egyénileg, mikro csoportban, halkabban-hangosabban, magasabban-mélyebben. Próbálják meg a levegőben felvázolni az énekek dallamvonalát. Érzékeljék minél több alkalommal az egyenletes lüktetést, a mondókák, dalok ritmusát. Használjanak ritmushangszereket.

- A nagyobbaknál, 5-6 éveseknél a körjátékokat már bonyolultabb mozgás kíséri. Megjelennek a többszereplős, szerepcserélő és párválasztós játékok. Ez már elsősorban kötött formában valósul meg. A középső csoportos gyermekek énekelgessenek énekes játékokat, műdalokat. A 4-5 új mondóka és a 12-15 új gyermekdal megismerése mellett ismételgessék a kiscsoportban tanult mondókákat, gyermekdalokat is. Az énekes játékok közül az óvodapedagógus már nehezebbeket is válogathat, pl.: szerepcserés, párválasztó, sorgyarapító játékokat. Énekelgessenek egyénileg, mikro csoportban, halkabban-hangosabban, magasabban-mélyebben. Próbálják meg a levegőben felvázolni az énekek dallamvonalát. Érzékeljék minél több alkalommal az egyenletes lüktetést, a mondókák, dalok ritmusát. Használjanak ritmushangszereket. A nagycsoportos gyermekek ismételgessék az eddig tanult zenei anyagot, tanuljanak 4-7 új mondókát, 15-18 új énekes játékot, 3-4 alkalmi dalt. Az óvodapedagógus tervezzen bonyolultabb, párcsere, kapus, hidas, sorgyarapító-fogyó játékot, gyermektáncot. Tanuljanak egyszerűbb, táncos lépéseket. A tiszta éneklést minél gyakoribb egyéni énekléssel segítse elő az óvodapedagógus. Jelenjen meg a tempóváltoztatás, dallambújtatás, hangszínelismerés. A gyermekek tudják megkülönböztetni az egyenletes lüktetést és a dalok ritmusát. Használjanak ritmushangszereket.

A gyermektánc, néptánc alapjainak lerakása:

Az óvodás gyermekekben fokozatosan alakítjuk ki a népi, nemzeti értékeinkhez való pozitív viszonyulásukat. Ennek egyik formája a néptánc alapjaival való ismerkedés. A gyermekek megismerkednek a különböző mozgás- és térformákkal, táncmozdulatokkal.

❖ A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére

- A gyermekek élvezettel játsszanak énekes játékokat.
- A gyermekek gátlások nélkül tudjanak egyedül énekelni.
- Felismeri a magas-mély, halk-hangos, gyors-lassú ének és beszédhang közti különbséget.
- Szívesen, élvezettel hallgassanak zenét.
- Tudjanak ritmust, mozgást, dallamot rögtönözni.
- Érezzék az egyenletes lüktetést és a dalok ritmusát.
- Képes egyszerűbb tánclépésekre
- A közös éneklés, zenehallgatás örömet jelent
- A már ismert dalokat képes dúdolás vagy hangszer előadás útján felismerni

4. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

A rajzolás, festés, mintázás, építés, kézimunka fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének.

Fontosnak tartjuk, hogy a gyermekek egyéni fejlettségükhöz és képességeikhez mértén lelják örömeiket az alkotó tevékenységben, gyönyörködjenek saját munkáikban, a művészeti és népművészeti szépségekben. A saját élményeken alapuló cselekményes témákban megjelennek a mesék, versek, énekes játékok, ünnepek eseményábrázolásai is. Az eszközgyűjtésbe, kreatív feladatokba olykor bevonjuk a szülőket is. Minden évszakban kihasználjuk a természet kínálta lehetőségeket a tapasztalatszerzésre kreatív önkifejezésre.

A tevékenység célja:

- A gyermekek élmény- és fantáziavilágának képi szabad önkifejezése.
- A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épüljön.
- A gyermekek tér-forma-szín képzetének gazdagítása, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítása.
- Kialakuljon igényük az alkotásra, az önkifejezésre.
- Ismerkedés a műalkotásokkal, népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi kör kialakítása

Az óvodapedagógus feladatai:

- A gyermeki alkotó-alakító tevékenység feltételeinek megteremtése
- Megismertetni a gyereket az eszközök használatával, a különböző anyagokkal, a rajzolás, mintázás és kézimunka különböző technikai alapelemeivel és eljárásaival.
- A 3-6-7 éves korban tervezhető alkotó, alakító tevékenységek tartalmának, minőségének differenciált fejlesztése
- A tevékenység differenciált szervezeti formáinak biztosítása
- A gyermeki személyiség fejlesztése a népművészeti elemekkel, az esztétikus tárgyi környezettel
- A gyermeki alkotással a belső képek gazdagításának fejlesztése

Nyelvi nevelés:

- A színek, formák nevei, valamint az alkotó tevékenység közben használt kifejezések megismertetése
- A gyermekek megismerkedhetnek a magyarországi németek szimbólumaival/rozmaring, motívumok, minták, hímzések/
- Kreatív kezdeményezések keretében régi kézműves mesterségekkel ismerkedhetnek meg a gyerekek
/fazekas, kékfestő, szövés, gyöngyfűzés, pacscherkötés/

❖ A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén:

- Képalakításban egyéni módon jelenítik meg élményeiket, elképzeléseiket
- A gyerekek alkotására jellemző a részletező formagazdagság, a színek egyéni alkalmazása
- Örülnek alkotásaiknak és elkészített kompozíciójuknak.
- Plasztikai munkáik egyéni, részletezőek
- Téralakításban, építésben bátrak, ötletesek, együttműködők
- Rácsodálkoznak a szép látványára, tudnak gyönyörködni benne
- Megfogalmazzák értékítéletüket, beszélgetni tudnak az alkotásokról mindkét nyelven
- Önállóan és csoportosan is készítenek ajándékokat, kellékeket, játékokat.

5. Mozgás

A tevékenység célja: a gyermekek természetes, harmonikus mozgásának, testi képességeinek fejlesztése játékosformában.

Cél, a gyermekek tájékozódásának, alkalmazkodó képességének, valamint a személyiség akarati képességeinek fejlesztése úgy, hogy megmaradjon a gyermekek mozgás kedve. A rendszeres egészségfejlesztő testmozgás a gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos játékok és feladatok, a pszicho motoros készségek és képességek kialakításának, formálásának és fejlesztésének eszközei.

Az óvodáskor a természetes hely-, helyváltoztató és finommotoros mozgáskészségek tanulásának, valamint a mozgáskoordináció intenzív fejlődésének szakasza, amelyeket sokszínű, változatos és örömteli érzelmi biztonságban zajló gyakorlási formákkal, játékokkal szükséges elősegíteni. ezzel biztosítható a mozgás és az értelmi fejlődés kedvező egymásra hatása. A spontán a szabad játék kereteiben végzett mozgásos tevékenységeket kiegészítik az irányított mozgásos tevékenységek.

Az egészségfejlesztő testmozgásnak az óvodai nevelés minden napján, az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve, minden gyermek számára lehetőséget kell biztosítani. Törekedni kell a gyermekeket legjobban fejlesztő, kooperatív mozgásos játékok széleskörű alkalmazására, a szabad levegő kihasználására.

A gyermekek nagymozgása jól fejleszthető az óvoda udvarán, ahol tér és mozgásfejlesztő eszközök állnak a rendelkezésükre. A szabad mozgás zavartalan gyakorlási lehetőséget ad az irányított mozgástevékenység alatt megismert mozgásformák többszöri ismételtesére. A mozgásos tevékenységeket, s azok eszközeit mindenkor a gyermeke életkorához, fejlettségi szintjéhez és a csoportok összetételéhez méretezzük.

Az óvodai testnevelés kiemelt feladata a gyermekek megfelelő koordinatív terhelése. A fejlesztés alapja az alapvető mozgásformák, mozgáskészségek széles körű begyakorlása, továbbá a gyors, pontos cselekvéseket kiváltó játékeszközök és testnevelési játékok alkalmazása. A gyermekkorban szerzett motorika nagyon stabil és egész életre szilárd alapot ad. A magas intenzitású és viszonylag rövid időtartalmú testnevelési játékok alkalmasak a gyerekek nagy mozgásaktivitásának kiélésére és a gyorsasági képességek kibontakoztatására. Mindig szem előtt kell tartanunk a szervezet sokoldalú arányos fejlesztését, ami az alapvető mozgásformák széles körű begyakorlását és a motoros képességek fejlesztését jelenti, az életkorhoz kötött szenzitív fázisok figyelembevételével.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Differenciálással biztosítani minden gyermek számára az egyéni fejlettségi szinthez igazodó rendszeres egészségfejlesztő testmozgást.
- Komplex testmozgások beépítése az óvodai élet egyéb tevékenységeibe
- Kooperatív mozgásos játékok alkalmazása
- Testnevelés foglalkozások tervezése, szervezése hetente egy alkalommal
- Mindennapos testnevelés tervezése, kezdeményezése (lehetőleg a szabadban) naponta
- Szabadjáték keretében végzett mozgásos tevékenységek biztosítása (udvari játék során)

Kis-középső és nagycsoportos óvodások mozgás anyagának témái:

- Mozgáskészségek gyakorlása, tanulása
- Motoros képességek fejlesztése
- Rendgyakorlatok
- Járások
- Gimnasztika
- Futások
- Ugrások (atlétika)
- Dobások (atlétika)
- Támaszgyakorlatok
- Egyensúlyozó járások
- Ugrások (torna)
- Függések
- Labdagyakorlatok
- Testnevelési játékok

Felépítése, tervezése:

- sorakozás
- köralakítás
- különböző járás és futásgyakorlatok, fontosak a lábboltozat erősítését szolgáló speciális járások lábujjon, sarkon, külső és belső talpélen járás
- gimnasztikai gyakorlatok, olyanok, amelyeket a gyerekek már jól ismernek, így nincs szükség magyarázatra
- játék, olyan ismert futó, fogó játékok, versengések, sorversenyek, melyeknél egyidőben az egész csoport mozog, nincs holtidő, ezáltal a szervezet felfrissítése, edzése biztosított

- levezető járás, légző gyakorlat.

Nagyon fontos, hogy úgy szervezzük a gyerekek tevékenységét és úgy alakítsuk a napirendet, hogy lehetőleg ne korlátozzuk fizikai aktivitásukat és szabadidős tevékenységeikben legyen helye és tere a változatos mozgásgyakorlásnak.

❖ A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére:

- A gyerekek a saját szintjüknek és képességfejlettségüknek megfelelő, örömteli elfoglaltságot találnak a mozgásban
- Ügyesebbé válnak, mozgáskészségük fejlődik
- Kitartóak a mozgásos játékokban
- Megértik az utasításokat, teljesítik azokat
- Megfelelően fejlett a helyes testtartáshoz szükséges izomzatuk
- Fejlődik a gyerekek test és tér érzékelése
- Ismerik az irányokat, tudnak térben tájékozódni
- A komplex testmozgások révén fejlődik a gyermekek személyisége (pozitív énkép, önkontroll, érzelemszabályozás, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás)
- Magyar és német szókincsük fejlődik.

6. Külső világ tevékeny megismerése

Óvodás gyermekeink falusi óvoda lévén közvetlen kapcsolatban állnak a természettel. Óvodánk közel helyezkedik el a Kálvária dombhoz, a közeli erdőhöz is. A gyermekeknek így lehetőségük nyílik rácsodálkozni a természet adta szépségekre, állatok élőhelyeire is. Fontos számunkra a természet iránti szeretetre nevelés. Nevelőtestületünk úgy gondolja, már óvodáskorban el kell kezdeni a környezetvédő, természetszerető ember személyiségének a kialakítását. A természet szeretetére, óvására és gondozására való nevelésnek át kell hatnia az egész óvodai életet.

Tevékenység célja:

- A közvetlen és tágabb környezet felfedezése során mozgásos és érzékszervi tapasztalatszerzés. Tapasztalatszerzés a gyermekek környezetében lévő tárgyakról, eszközökről, tulajdonságaikról; emberekről, állatokról, növényekről, néphagyományokról.
- Olyan szokások és szokásrendszerek kialakítása, amelyek megalapozzák a környezetre figyelő, környezettudatos magatartást.
- Jussanak a gyermekek olyan matematikai tapasztalatokhoz és ismeretekhez, amelyeket a tevékenységeikben alkalmazni tudnak.

Óvodapedagógus feladatai:

- Környezetvédelemre nevelés
- A természetben zajló okok, összefüggések megismertetése
- Minél több élményszerű átélés
- Segítsük a gyermekek döntési képességeit és önálló véleményalkotását
- Szabadban tartózkodásnál, kirándulások alkalmával minél több ismeret szerzése
- Élő és élettelen környezet megszerettetése
- Az élőlények szeretetére és tiszteletére nevelés.
- Megfelelő napirend kialakítása
- A gyermekek kommunikációs készségének fejlesztése
- Jeles napok megünneplése (témakörök, évszakok szerint)
- A gyermekek ismerjék meg a faluban még élő népszokásokat, és ezzel segítsük a nemzetiségi kultúra hagyományaihoz fűződő pozitív érzelmi viszony kialakítását.
- A német nyelv rendszeres használatával fejleszteni a gyermekek nyelvi kifejező-készségét.

A tevékenység szervezeti formájának tervezése:

- 3-4 éves gyermekek az óvoda elfogadása után ismerkedhetnek meg az óvoda közvetlen környezetével. Megfigyelhetik az évszakok szépségét, színeit, időjárását, növényeit. Gyűjthetnek leveleket, kavicsokat, terméseket. Beszélgethetnek családjukról, barátaikról. Ismerkedjenek meg közvetlen környezetükkel, a faluval, utcáival, épületeivel, boltjaival, faluban lévő háziállatokkal, növényekkel, az óvodában lévő

pedagógusokkal, a többi csoport gyermekeivel. A gyermekek képekről, videofelvételekről ismerkedjenek meg a vad állatokkal is. Ismerjék meg a környezetükben lévő formákat. Tudjanak megkülönböztetni nagyság szerint.

- 4-5 éves gyermekek tapasztalat és élményszerző séták alkalmával törekedjen az óvodapedagógus a megfigyelések, gyűjtőmunkák gazdagítására, differenciálására. A gyermekek ismerjék fel az évszakok sajátosságait, változásait. Keressenek összefüggéseket az időjárás és az emberek tevékenységei között. Gyűjtsenek terméseket s azokat hasznosítsák is óvodapedagógus segítségével. Végezzenek magvak csíráztatását. Beszéljenek a családjukról, otthonukról. Tudják saját nevüket, lakóhelyüket. Tudják, hogy a faluban mely épületek találhatóak. Látogassanak el az orvosi rendelőbe, védőnőhöz, boltba, postára, szolgáltató intézményekbe. Gyakorolják a gyalogos közlekedés szabályait és tartsák is be. Ismerjék fel a közlekedési vadállatokat. Ismerkedjenek a körülöttünk élő madarakkal, bogarakkal. Beszélgessenek a környezetvédelemről.
- 5-6-7 éves gyermekek ismerkedjenek az óvoda tágabb környezetével. Fedezzék fel az évszakok adta szépségeket, évszakok változásait, jelenségeket. Évszakokat különböztessék meg, ismerjék fel jellemzőiket. Tanulják meg az évszakok, napszakok, hét napjai, hónapok sorrendjét. Ismerjék meg a felnőttek foglalkozásait. Látogassanak el a falu középületébe. Ismerjék meg a középületek, intézmények rendeltetését és azt, hogy kik, milyen munkát végeznek az adott helyen. Legyen ismeretük a szárazföldi, vízi, légi közlekedésről. Tudják saját nevüket, lakóhelyüket, szüleik nevét és foglalkozását. Ismerjék fel a háziállatokat, vadállatokat, az állatokat jellemző tulajdonságokat. Ismerjék meg az emberi testet. Ismerjék meg az érzékszervek funkcióit. Beszélgessenek a környezetvédelemről, környezetünk rendben tartásáról, annak módjáról, melyben a gyermekek is aktívan vegyenek részt.

Külső világ tevékeny megismerése matematikai tartalmakkal

Az alábbi fogalmakkal ismerkedjenek a gyermekek:

- Halmaz alkotása
 - Összehasonlítás
 - Sorba rendezés
 - Mennyiségek mérése (súly, magasság, hosszúság) becslések
 - Geometriai ismeretek
 - Tájékozódás térben- téri irányok, jobb-bal irányok
 - Ellentétek, hasonlóságok
 - Nagyság szerinti rendezés
 - Ok-okozati összefüggések
-
- A gyermekek életkori sajátosságai alapján több módon is előfordul a matematikai tapasztalatszerzés: utánzással, gyermekek kérdéseire alapozva, spontán, játékba ágyazottan, óvodapedagógus által felkínált tevékenységekben.
 - A gyermekek kétnyelvű kommunikációs készségének fejlesztése közvetlen tapasztalat- és ismeretszerzés során. Helyes köszönés, megszólítás elsajátítása. Óvodapedagógus tegye lehetővé, hogy a gyermekek értelmesen, összefüggően kifejezhessék gondolataikat, kívánságaikat, érzelmeiket, észrevételeiket.
 - A tevékenység szervezeti formájának megteremtése frontális vagy mikro csoportos formában.
 - Jeles napjaink megünneplése: az óvodapedagógus vegye figyelembe a tervezett téma vagy az adott évszak jellemző ünnepköreit. A szokásokhoz megfelelően ünnepeljék, emlékezzenek meg az ünnepről. Környezetre épülő ünnepek: Állatok világnapja, Víz világnapja, Föld napja, Madarak és fák világnapja.
- ❖ A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére:
- Ismerik a házi és vadállatokat
 - Ismerik a falu középületeit
 - Tudják lakáscímüket, szüleik nevét, foglalkozását
 - Tudják saját születési helyüket, idejüket

- Ismerjék a növényeket, önállóan gyakorolják a növénygondozás egyszerűbb műveleteit
- Tudják megkülönböztetni az évszakokat
- Ismerjék fel a napszakokat
- Tudják a hét napjait
- Tudják a hónapok sorrendjét
- Különböztessék meg a jobb-bal irányokat
- Ismerjék a téri irányokat
- Legyenek gyakorlottak az elemi közlekedés szabályaiban, alkalmazzák is
- Beszéljenek érthetően, bővített mondatokban
- Legyenek képesek megkülönböztetni, azonosságokat felismerni
- Tudjanak tulajdonságok szerint szétválogatni, sorba rendezni
- Elemi mennyiségi ismereteik legyenek
- alakuljon ki a számfogalmuk a tízes számkörben
- Képesek legyenek halmazokat összemérni
- Védjék, óvják a környezetet

VIII. GYERMEKVÉDELEMMEL ÖSSZEFÜGGŐ PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉG

Célunk: Az óvodába járó gyermekek családjának megismerése, a problémákkal küzdő, hátrányos helyzetű gyermekek, családok feltárása, segítségadás a probléma jellegétől és lehetőségeinktől függően.

- megelőzés
- a veszélyeztetettség kialakulásának prevenciója
- olyan személyiségfejlesztő tevékenység biztosítása, amely enyhíti és megelőzi a magatartási és tanulási problémákat

Feladataink:

- A gyermeki személyiség, a családi háttér megismerése.
- Az egyéni sorsokkal való törődés, a nehéz, hátrányos helyzetbe kerülő családokkal való törődés, támogatás.
- A hátrányok kompenzálása az egyéni bánásmód, a tapintatos irányítás és a családi nevelés gyermek iránti felelősségének erősítésével.
- A szülőkkel bizalmas, személyes kapcsolat kialakítása.
- Nagy odafigyeléssel, időben fel kell tárnunk a személyiségfejlődési problémákat.
- A pedagógus és minden alkalmazott még fokozottabban ügyel a családokkal, gyermekekkel kapcsolatos titoktartási kötelezettségére.

Igazgató feladatai:

- A gyermekvédelmi törvényben előírt tárgyi és személyi feltételek biztosítása, melyek lehetővé teszik az intézmény biztonságos működését és a gyermekvédelmi feladatok ellátást.
- Aktívan segít a gyermekvédelmi tennivalók ellátásában, irányítja a gyermekvédelmi tevékenységet, kapcsolattartási kötelezettségeit teljesíti. (fenntartó, Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat, Pedagógiai Szakszolgálat, Szakértői Bizottság,)

Gyermekvédelmi felelős feladatai:

- Éves jelentések készítése
- Kapcsolattartás a csoportok óvodapedagógusaival.
- Kapcsolattartás a szakszolgálati intézményekkel.
- Kapcsolattartás a helyi általános iskolával.
- Kapcsolattartás a helyi önkormányzat szociális bizottságával, valamint a Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálattal, Védőnővel.
- Éves gyermekvédelmi nyilvántartás készítése, gyermekvédelmi naplók vezetése.
- A feltárt problémák jelzése az igazgató felé.
- Tájékoztatást nyújt a szülőknek az év elején tartandó szülői értekezleten, hogy az óvodán kívül mely intézményekben kérhetnek segítséget a családban felmerülő problémákkal kapcsolatban (pl.: Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat, Pedagógiai Szakszolgálat)
- Jelzőrendszer intézményei által szervezett megbeszéléseken való részvétel, továbbképzések.

Óvodapedagógusok feladatai:

- A gyermeki személyiség, a családok megismerése.
- A problémák felismerése, jelzése a gyermekvédelmi felelősnek.
- Szülőkkel való kapcsolattartás.
- Éves beszámoló a csoporton belüli gyermekvédelmi munkáról.
- Prevenációs tevékenység végzése a problémák kialakulásának megelőzése érdekében.
- Aktív közreműködés a gyermekvédelmi feladatok ellátásában.
- A családok tiszteletben tartása, a családi nevelés erősítése, a gyermekek iránti felelősség ébrentartása.
- Tapintatos, etikus, pedagógushoz méltó magatartás jellemezze.
- Családlátogatások megszervezése.
- Fogadóóra lehetőségének biztosítása a szülők számára.
- A gyermekek érdekeinek mindenek előtti figyelembevétele.
- Minőségi munka biztosítása.

Az óvodás gyermekek családi helyzetének évenkénti felméréséhez készített szempontok:

- Az óvodás gyermekek névsora.
- Veszélyeztetett gyermekek.
- Hátrányos helyzetű gyermekek.
- Három, vagy több gyermekes családok.
- Csonka családban nevelkedő gyermekek.
- Nevelőszülőknél nevelkedő gyermekek.
- Rendszeres gyermekvédelmi támogatásba részesülők.
- Más településről bejárók.
- 5. életévüket betöltő gyermekek.

A gyermekek veszélyeztetettségét indokló szempontok:

- nevelés hiányosságai
- erkölcstelen családi környezet
- italozó szülők
- bűnöző családi helyzet
- rossz lakásviszonyok
- egészségügyi okok
- anyagi okok

- megromlott családi kapcsolatok
- rossz hatású szociokulturális környezet
- elhanyagolt gondozás, ellátás

A gyermekek hátrányos helyzetét indokló szempontok:

- hátrányos helyzetű az a gyermek, akit családi körülményei, szociális helyzete miatt a jegyző védelembe vett, illetve aki után rendszeres gyermekvédelmi támogatást folyósítanak.

A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek:

Feladatok:

- A gyermek és körülményeinek megismerése, folyamatos figyelemmel kísérése.
- Megállapítani, hogy képességei kibontakozásában elsősorban mi akadályozza.
- Meghatározni a lemaradás mértékét, minőségét.
- Meghatározni a fejlődési utat.

Tevékenységek:

- Családlátogatás, szülői konzultáció.
- A szülők anyagi terheinek csökkentése érdekében tájékoztatás a lehetőségeiről.
- A szülői közösség segítségnyújtása a rászorulóknak, amely lehet tárgyi, szociális vagy anyagi jellegű.
-

IX. A PROGRAM MEGVALÓSÍTÁSÁT SEGÍTŐ KAPCSOLATRENDSZER

1. A szülők, a gyermekek, a pedagógusok együttműködésének formái, továbbfejlesztésének lehetőségei

Az óvodai nevelés a családi nevelésre épül. A kettő összhangja, az óvoda folyamatos együttműködése a szülőkkel, a gyermekek harmonikus fejlődésének feltétele. A gyermekek fejlődéséért mind a két környezet felelős. A szülő tud legtöbbet a gyermekéről, ő ismeri legjobban gyermeke igényeit, szükségleteit, annak jelzéseit, viszont az óvodapedagógusnak van olyan szaktudása és olyan tapasztalata, mely alapján segítséget tud nyújtani a gyermekek közösségi

és egyéni fejlesztéséhez. A szülői házzal való korrekt, jó kapcsolat a jövőben is az őszinteségen, egymás tiszteletén, elfogadásán, a gyermek érdekein alapuljon, amelyben a szülő minden esetben tapasztalja segítő szándékunkat. Igyekszünk az egyes családok szokásait és együttélési szabályait megismerni. Megfelelően tájékoztatjuk a szülőket az óvodában történekről, az óvodai programunkról, a gyermekek fejlődéséről. A szülők problémáit legmesszebbmenőkig próbáljuk megérteni és számukra lehetőségeink szerint segítséget nyújtani.

Alapelveink:

- Bizalommal teli, őszinte légkör kialakítása.
- Egymás elfogadása és tisztelete.
- A nevelőtestület nyitottsága, segítőkészsége.
- Egyenrangú partneri kapcsolat kialakítása.
- Kölcsönös bizalom és alkalmazkodás.
- Előítélettől való mentesség.

Az együttműködés formái:

- felvételi beszélgetés
- családlátogatás
- beszoktatás lehetősége szülővel, hozzátartozóval
- napi rövid beszélgetések
- szülői értekezletek
- fogadó órák
- nyílt napok
- közös rendezvények, ünnepségek
- közös részvétel a falu rendezvényein
- sok közös program (kirándulás, színházlátogatás stb).

2. Az óvoda - iskola kapcsolata:

Az óvodából az iskolába történő zavartalan átmenet megkívánja az óvoda és az iskola nevelőmunkájának összehangolását, a két intézmény együttműködését. Az együttműködésben érvényesüljön a kölcsönös bizalom, egymás munkájának ismerete és

megbecsülése. Az iskola és az óvoda pedagógusai ismerjék meg egymás nevelési céljait, elképzeléseit, problémáit.

Az együttműködés formái:

- A nagycsoportos óvodapedagógus meglátogatja az iskolában volt nagycsoportosait.
- A nagycsoportosok közösen ellátogatnak az iskolába.
- A nagycsoportosok ismerkedjenek meg leendő tanítónőjükkel. Hívják meg nyílt napra, búcsúztató ünnepségre, közös rendezvényekre, ünnepségekre.
- A nagycsoportos óvodapedagógus hívja meg a leendő tanító nénit és az iskola igazgatóját szülői értekezletre
- Az óvoda igazgatója vegyen részt az iskola nyílt napjain.
- Közös szakmai programok, nevelőtestületi értekezletek szervezése.

3. Az óvoda és a közművelődési intézmények kapcsolata:

Helyi könyvtár: - a gyermekek (nagycsoport és középső csoport) egy-egy alkalommal meglátogatják a helyi könyvtárat, ahol megismerkedhetnek a könyvtár sajátosságaival, működésével, szabályaival.

- munkánk során felhasználható szakmai és ismeretterjesztő, valamint gyermekkönyveket kölcsönzünk.
- az óvodával kapcsolatos szakdolgozatok a könyvtárban is megtalálhatók.

Helyi Művelődési Ház – az óvodáskorú gyermekek számára rendezett programokon részt veszünk, azt propagáljuk, kulturális rendezvényeit figyelemmel kísérjük.

- az óvoda nagyobb helyigényű rendezvényeit a Művelődési Házban szervezzük.

4. Az óvoda és az egészségügyi szervek kapcsolata:

Körzeti orvos – a gyermekek iskolaérettségi vizsgálatát végzi testi fejlettség terén évente.

- valamennyi gyermek preventív szűrővizsgálatát végzi évente.
- szükség esetén szakrendelőbe irányítja a gyermekeket.
- felvilágosító, tájékoztató előadást tart a szülőknek szülői értekezleten.

Körzeti védőnő – vezeti a gyermekek egészségügyi törzslapját.

- évente valamennyi gyermekén tisztasági vizsgálatot végez, évente többször is
- segíti a körzeti orvos szűrő vizsgálatait.
- rendszeres kapcsolatot tart az igazgatóval, gyermekvédelmi felelőssel.

Munkaegészségügyi orvos – az alkalmazottak munkaegészségügyi szűrését végzi az előírásnak megfelelően.

ÁNTSZ – az általuk meghatározott gyakorisággal ellenőrzéseket végez az intézmény egészségügyi szabályainak betartására vonatkozóan.

Az együttműködés formái:

- évenkénti szűrővizsgálaton való részvétel.
- alkalmankénti esetmegbeszélések.
- tájékoztató előadások szervezése

5. Az óvoda és a szakmai szervezetek kapcsolata

Szakmai tevékenységünk szinten tartása, az intézmény igényes működtetése érdekében rendszeres kapcsolatot tartunk az alábbi szakmai szervezetekkel:

- Komárom-Esztergom Megyei Pedagógiai Intézet
- Pedagógiai Szakszolgálat Dorog
- Szakértői Bizottság Tatabánya
- Komárom-Esztergom Megyei Német Nemzetiségi Óvónők Munkaközössége
- Dorog körzeti igazgatók munkaközössége
- UDPI - Ungarndisches Pädagogisches Institut
- Neue Zeitung

Az együttműködés formái:

- a kínált szakmai programok, előadások figyelemmel kísérése, azokon való részvétel.

- a nevelőmunka érdekében igénybe vesszük felkínált szakmai segítségüket.
- tájékoztató újság megrendelése.

6. Az óvoda és a helyi szervezetek kapcsolata:

- Községünk Önkormányzata (Fenntartó)
- Helyi Német Önkormányzat
- A község Képviselő-testületének bizottságai
- Család és Gyermekjóléti szolgálat
- LENA (Leányvári Nagycsaládosok)
- Judo Szakosztály Leányvár

Az együttműködés formái:

- testületi üléseken való részvétel
- megbeszélések, értekezletek
- egymás rendezvényeinek segítése, azokon való részvétel
- kölcsönös tájékoztatás
- beszámolók

7. Az óvoda egyéb kapcsolatai

- Az óvoda esetenként kapcsolatban áll olyan egyéni vállalkozókkal, magán személyekkel, akik támogatják az óvodát anyagiakkal, munkájukkal, játékokkal.
- Rendszeres kapcsolatban vagyunk az óvoda egykori dolgozóival, akik óvodánkból mentek nyugdíjba. Meghívjuk őket rendezvényeinkre, ünnepeinkre.

X. AZ ELLENŐRZÉS ÉS ÉRTÉKELÉS RENDSZERE

1. Óvodánk írásos dokumentumai

- Kétnyelvű helyi óvodai pedagógiai programunk
- Éves munkaterv
- Az óvodai csoportok éves nevelési és tevékenységi terve

- Tevékenységformák felelőseinek éves munkaterve
- Csoportdokumentumok:
 - ❖ felvételi és mulasztási napló
 - ❖ csoportnapló
 - ❖ a gyermekek egyéni fejlődésének nyomon követési dokumentációja
- Felvételi-előjegyzési napló
- Szervezeti és Működési Szabályzat
- Házi rend
- Munkavédelmi Szabályzat
- Tűzvédelmi Szabályzat

2. A pedagógiai munka ellenőrzése, értékelése

Az ellenőrzés és értékelés célja a pedagógiai gyakorlat segítése.

Területei:

- írásos dokumentumok ellenőrzése, elemzése
- a nevelési munka feltételeinek ellenőrzése
- a pedagógiai gyakorlat ellenőrzése, elemzése, értékelése
- helyi nevelési program megvalósításának nyomon követése, ellenőrzése, értékelése

3. Az óvodás gyermekek fejlődésének nyomon követése

Programunk fő elemét alkotja a gyermek fejlődése, illetve a fejlődés jellemzőinek ismerete az óvodáskor végére.

Fontos tudnunk, hogy az óvodai nevelés folyamatában, egy-egy időszakban a gyermek személyiségét milyen fejlettségi szint jellemzi, fejlődése milyen ívű, s még milyen fejlődési utat kell megtennie, hogy az óvodáskor végére elérje az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet. Ennek az ismeretében tervezhetjük meg az egyéni fejlesztés pedagógiaiailag optimális, hatékony stratégiáját.

A gyermek fejlődését nyomon követő dokumentáció a gyermek fejlődéséről folyamatosan vezetett olyan dokumentum, amely tartalmazza a gyermek fejlettségi szintjét, fejlődésének ütemét, a differenciált nevelés irányát.

A gyermek fejlődését nyomon követő dokumentáció tartalmazza:

- a gyermek anamnézisé,
- a gyermek fejlődésének mutatóit (érzelmi-szociális, értelmi, beszéd-, mozgásfejlődés), valamint az óvoda pedagógiai programjában meghatározott tevékenységekkel kapcsolatos egyéb megfigyeléseket,
- a gyermek fejlődését segítő megállapításokat, intézkedéseket, az elért eredményt,
- amennyiben a gyermeket szakértői bizottság vizsgálta, a vizsgálat megállapításait, a fejlesztést végző pedagógus fejlődést szolgáló intézkedésre tett javaslatait,
- a szakértői bizottság felülvizsgálatának megállapításait,
- a szülő tájékoztatásáról szóló feljegyzéseket.

A pedagógiai értékelést a következő írásos dokumentumok tartalmazzák:

- a gyermek személyiségfejlődése —————> fejlődési napló
- a nevelési folyamat eredményessége —————> csoportnapló

A **fejlődési napló** szempontjai a teljes személyiségre, minden képesség körre, a fontosabb részképességekre irányulnak. Segít abban, hogy az óvodapedagógus megállapíthassa a gyermek erősségeit, gyengébb pontjait és regisztrálhassa a fejlődést. A személyiségnapló vezetése folyamatosan történik a gyermek óvodába lépésétől a beiskolázásig.

A fejlődési napló szempontjai alapján tájékozódhatunk a család szociokulturális jellemzőiről, a nevelési légkörről, a leggyakrabban alkalmazott nevelői eljárásokról. Az óvoda megkezdése előtt anamnézist készítünk, s ez alapján tájékozódunk a gyermek egészségi állapotáról, szokásairól, a család nevelési elveiről.

A gyermekek fejlődésének nyomon követése: a megfigyeléseink és a mérés alapján összegyűjtött információk, és a programunkban meghatározott fejlődés várható eredményeinek összehasonlító elemzése alapján történik. Ezen mérési anyagokat, elemzéseket a gyermekek egyéni mappájában helyezzük el.

A felmérés alapján tervezzük meg a gyermekek egyéni fejlesztést, különös tekintettel a kiemelt figyelmet igénylő gyermekekre.

A gyermek fejlődésének értékelése:

- nevelési évente kétféle alkalommal (félévkor, évvégén) történik.

A szülőt az óvodapedagógus tájékoztatja nevelési évenként kétféle alkalommal (félévkor, évvégén) gyermeke fejlődéséről, s javaslatot tesz a további fejlődéséhez szükséges fejlesztés feladataira.

XI. ÉRVÉNYESSÉGI RENDELKEZÉSEK

A Helyi Pedagógiai Programunk érvényességi ideje:

2025. 09. 01-től

Az óvodai pedagógiai program módosításának lehetséges indokai:

- az intézmény működési feltételeinek változása,
- az intézmény szervezeti felépítésének változása,
- a gyermekösszetétel változása,
- a program fejezetein belüli egyes részterületek változása,
- ha törvényi rendelkezés teszi szükségessé.

A helyi program nyilvánosságra hozatalának helye:

- igazgatói irodában,
- szülők faliújságán,
- csoportszobákban,
- fenntartónál,

1. ZUSAMMENFASSUNG

Leinwar / Leányvár liegt im Komitat Komorn–Gran, an der Hauptstraße Nummer 10, 32 km von Budapest entfernt. Von der neuesten Straße, der Panoramastraße haben Sie einen herrlichen Blick auf das Pilis–Gebirge.

Leinwar / Leányvár ist ein ungarndeutsches Dorf, dessen Einwohnerzahl unter 2000 liegt. Ca. 20–25 Prozent der Bevölkerung ist deutscher Abstammung. In den 1750er Jahren siedelte Graf Antal Grassalkovich katholische Deutsche auf dieses Gebiet an. Diese Ansiedler bauten das Dorf auf ihrem heutigen Platz auf. Die Männer arbeiteten in den umliegenden Bergwerken, viele Mädchen und Frauen dienten als Mägde in Üröm / Irm oder in Budapest nach dem II. Weltkrieg wurde die Mehrheit der deutschen Bevölkerung (also die Ungarndeutschen, oder mit einem anderen Wort „die Schwaben“) nicht nur aus Leinwar / Leányvár, sondern aus dem ganzen Land zwangsmäßig ausgesiedelt. Die Verordnung bezog sich auf 97% der Leinwarer Schwaben. Ausnahme bildeten in meinem Heimatdorf die Bergleute, weil man die Arbeitskraft in den Bergwerken brauchte.

Am 24. März 1946 fuhr ein Zug mit den Leinwarer Schwaben in eine neue, unbekannte Heimat los. Sie reisten zwei Wochen lang in Richtung Deutschland und wurden anschließend nach Ulm, Gundelsheim, Künzelsau und Stuttgart zerstreut. Sie arbeiten dann in ihrer neuen Heimat als Bauern, die hiergebliebenen Verwandten bekamen erst viel später Informationen über ihre ausgesiedelten Familienmitgliedern. In die leer gebliebenen Leinwarer Häuser kamen fremde, ungarische Kolonisten aus Bucsa, aus dem Komitat Békés. Von nun an war die Hälfte der Bevölkerung ungarisch, die Hälfte deutsch.

Das Dorf hat sich langsam, aber sicher entwickelt, dank der Fleiß der deutschen und der ungarischen Bewohner.

Im Jahre 1948 wurde der Frauenverband gegründet, mit dem Zweck, die im Dorf lebenden Kinder zu vereinen und zu beaufsichtigen.

In der Anfangszeit verbrachten die Kinder den größten Teil des Tages im Freien, sie spielen, sangen und rannten. Im Jahre 1949 lud die damalige Selbstverwaltung der Siedlung Frau Gizella Szellő ein, den Kindergarten zu leiten. Sie begann die Arbeit in dem ehemaligen Kreidl-Wirtshaus, dort wurde nämlich zuerst der Kindergarten beherbergt. „Tante Gizi“ war freundlich und nett, sprach schön und anspruchsvoll, die

Kinder liebten sie sehr. In den fünfziger Jahren kam es zu einem starken Personalwechsel, denn wegen des niedrigen Lohns suchte man neue und bessere Arbeitsstellen.

Ab 1960 bekam der Kindergarten eine neue Leiterin: die 20-jährige, deutschstämmige Rozália Eifert. Die ersten Jahren waren ziemlich schwer, aber sie wurde immer von den Eltern, den damaligen „sozialistischen Brigaden“ und den Dorfbewohnern unterstützt, sie bekam immer Hilfe, wenn sie brauchte.

Frau Rozália Eifert hat die ersten Nationalitätengruppen gegründet, und die Nationalitätenerziehung im Kindergarten – zuerst in einer, dann in zwei Gruppen – eingeführt. In diesen Gruppen wurden Wort- und Bildkarten zur Veranschaulichung der gelernten Nomen und Verben verwendet. In den achtziger Jahren standen schon einige pädagogische Publikationen über Nationalitätenerziehung zur Verfügung. Die Kinder hörten nicht nur das Hochdeutsch, sondern sie lernten auch schwäbische Reime, Lieder und Spiele im örtlichen Dialekt kennen.

Frau Rozália Szakmár (geb. Rozália Eifert) hat ab 1983 die Aufsicht über die deutschen Nationalitätenkindergärten im Komitat Komorn–Gran übernommen. Sie organisierte zahlreiche Ausflüge und Weiterbildungen für die Pädagogen sowohl in Ungarn, als auch im Ausland. Sie und ihre mühelose Arbeit war ein positives Beispiel für Anderen. Im Jahre 1996, als Frau Szakmár in Ruhestand gegangen ist, zählte sie schon 17 Nationalitätenkindergärten im Komitat zusammen. Ihre 36-jährige Karriere wird von unzähligen Ehrungen und Lob begleitet.

An feierlichen Anlässen ziehen die Kinder bis heute die Volkstacht an, zum Beispiel wenn sie vom Kindergarten Abschied nehmen.

Unsere Institution, in der die Arbeit auf der zweisprachigen Erziehung ruht, feierte in Oktober 2018 ihr 70. Jubiläum. In den anspruchsvollen, modernen Zimmern stehen zahlreiche schöne Spielzeuge zur Verfügung. All unsere Räume sind mit neuen Möbeln eingerichtet.

Die Zahl der Mitarbeiter beträgt 14, davon 8 Kindergärtnerinnen verfügen über eine Diplom mit Nationalitätenerziehung.

Ab dem 1. Januar 2018 bin ich die Leiterin unseres Kindergartens. Ich habe mich sehr gefreut, dieses schönes Jubiläum hier, in dieser Institution zu feiern, die eigentlich immer mein zweites Zuhause war.

Als Leiterin des Institutions habe ich die Aufgabe, unsere Erinnerungen und Traditionen nicht nur zu bewahren, sondern sie für unsere Kinder und für die

nächsten Generationen lebendig zu machen. Bei dieser erfolgreichen Arbeit bin ich nicht nur von meinen Kollegen, sondern auch von den Eltern der Kinder und den Dorfbewohnern unterstützt.

Ich glaube und gebe zu, dass die Arbeit, die man mit Freude und Liebe macht, Impulse und schöne Erlebnisse gibt, und im Alltag eine sehr große gemeinschaftsbildende Wirkung hat. Wenn sich die Erwachsenen in einer Gemeinschaft wohl fühlen, verbringen auch die Kinder ihre Zeit gerne dort.

2. ZIELE UND AUFGABEN DER ZWEISPRACHIGE ERZIEHUNG

1. Ziele der zweisprachige Erziehung

In unserem Kindergarten möchten wir mit der zweisprachige Erziehung die deutsche Sprache, die Traditionen, die kulturelle Werte der hierlebenden Minderheiten bewahren, den Kindern weitergeben, positive Verhältnisse zu ihnen ausbauen. Damit möchten wir die Kinder auf das bewusste Lernen der Sprache vorbereiten.

- Das Interesse der Kinder zu erwecken mit, vor allem zum Lebensalter passende Lieder, Reime und Gedichte.
- Die Versinnlichung der Melodie der Sprache und eine richtige Artikulation ausgestalten.
- Die Mundart zu pflegen, die Volkstracht zu bewahren.
- Die Identität zu bewahren, ausbauen.
- Die zweisprachige Erziehung soll in eine ruhige, erlebnisreiche und harmonische Umgebung vermittelt werden.
- In der zweisprachige Erziehung soll die Kindergärtnerin die individuellen und altersbedingten Eigenheiten berücksichtigen.

2. Aufgaben der zweisprachige Erziehung

- Die befriedigung der körperlichen, seelischen und geistigen Bedürfnisse der Kinder.
- Eine zweisprachige Umgebung zu sichern.

- Eine Möglichkeit dazu sichern, dass die Kinder durch verschiedenen Tätigkeiten die deutsche Sprache hören, aussprechen können.
- Traditionen und Bräuche der eigenen sprachlich-kulturellen Gemeinschaft sollen in den Alltag eingebaut werden.
- Im Kindergarten soll eine Geborgenheit bietende, vertrauens- und liebevolle, ruhige und familiäre Atmosphäre geschaffen werden.
- Der Tagesablauf im Kindergarten soll mit vielen gemeinsamen Erlebnissen und Tätigkeiten gestaltet werden. Die Freude am Zusammensein und an der gemeinsamen Arbeit, die Symbole festigen moralische Eigenschaften wie Mitgefühl, Aufmerksamkeit, Hilfsbereitschaft, Ehrlichkeit, Selbstdisziplin, Genauigkeit, Fleiß, Ausdauer, Verantwortungsgefühl, Einhalten der Regeln, Selbstlosigkeit, Gerechtigkeitsgefühl, Aufrichtigkeit und Toleranz anderen gegenüber.
- Das tägliche körperliche und seelische Training soll die Kondition, die Anpassungsfähigkeit und die körperliche Harmonie der Kinder fördern.
- Die Freundschaft unter den Kindern soll gefördert werden.
- Mit der Herausbildung der sozialen Sensibilität soll erreicht werden, das Anderssein zu akzeptieren und die kulturellen Werte der Minderheit zu schätzen.
- Das zweisprachige Milieu im Kindergarten soll ohne Gefährdung der Muttersprache gesichert werden.
- Auf die Neugierde und Nachahmungslust der Kinder bauend, sollen die geistigen Fähigkeiten der Kinder – Wahrnehmung, Erinnerung, Aufmerksamkeit, Phantasie und kreatives Denken – gefördert werden.

3. ERZIEHUNG AUF EINE GESUNDE LEBENSWEISE

Ziel: Herausbildung der Bedürfnisse für eine gesunde Lebensweise, sowie die Förderung der körperlichen Entwicklung.

Aufgaben: a, Schaffung eines gesunden Umfeldes.

b, Für die Kinder sorgen, ihre körperlichen Bedürfnisse und ihren Bewegungsdrang befriedigen.

c, Die Gesundheit der Kinder schützen und für ihre Kondition sorgen

a, Schaffung eines gesunden Umfeldes.

Die Voraussetzungen des Kindergartens beeinflussen das Niveau der gesunden Lebensweise der Kinder. Die entsprechende Umgebung bietet die Grundlage für die Erziehung im Kindergarten. Das Kindergartengebäude ist den Erziehungs- und Entwicklungsaufgaben entsprechend ästhetisch und geschmackvoll einzurichten. Die Gruppenzimmer müssen den verschiedenen Funktionen (Freispiel, verschiedene Tätigkeiten, Mahlzeiten, Nachmittagsruhe) entsprechend eingerichtet werden. Ein freundliches, heimisches und ästhetisches Gruppenzimmer sorgt für das Wohlbefinden der Kinder und ist zugleich ein gutes Beispiel. Für die zweisprachige Erziehung ist es sehr wichtig, in dem Gruppenzimmer nur soviel Kinder zu empfangen, das jedes Kind mindestens 2 m² Bewegungsraum haben soll. Für die Tätigkeiten des bildnerischen Gestaltens soll die Kindergärtnerin ein ruhiges, ständiges Platz sichern. Auch das tägliche Märchen sollen die Kinder auf dem gewohnten Platz hören. Im Gruppenzimmer soll die Kindergärtnerin solche Ecken einrichten, wo die Kinder die verschiedenen, frei gewählten Spielen durchführen können, wie: dramatische Spielen, Puppentheater, Puppenzimmer, Puppenküche, eine Ecke für bauen mit Würfeln, eine Ecke für Märchenbücher, usw. Auf die Temperatur des Gruppenzimmers soll die Kindergärtnerin immer achten und die frische Luft sichern. Das Gruppenzimmer wird täglich aufgeräumt. Die Umkleideräume sind leider zu klein. Zwei Gruppen benützen ein Raum, das beansprucht Anpassung von den zwei Gruppen. Die Umkleideräume sollen geschmackvoll dekoriert werden. Hier hängt auch die Tafel für die Eltern mit aktuellen Informationen über den Kindern und ihr Tätigkeiten in der Gruppe. Im Umkleideraum ist eine ständige Ausstellung von Bildern und Sachen der hierlebenden Minderheit. Damit möchten wir im Kindergarten eine Atmosphäre schaffen, in der die Kultur der Minderheit weiterlebt, die Identität herausgebildet und gefestigt werden kann. Die Waschräume sind kindgemäß eingerichtet. Zwei Gruppen benützen ein Waschraum, das sollen die Kindergärtnerinnen im Tagesablauf

akzeptieren. Jedes Kind hat sein eigenes Handtuch, Zahnbecher, Zahnbürste. Von der Zahnbürste und Zahnpaste sorgen die Eltern. Der Spielgarten ist ein guter, entsprechender Platz für die Erziehung der gesunden Lebensweise. Es ist mit Rasen bedeckt und Bäume, Wintergrüne Pflanzen, Blumen schmücken den Spielgarten. Wir haben ein kleines Räum eingerichtet, wo die Kinder sich mit dem Computer kennenlernen können. Die verschiedene Kinderprogramme können wir auch in der Spracherziehung gut verwenden. Es ist danach zu streben, dass die an der Erziehung der Kinder teilhabenden Erwachsenen die deutsche Sprache gut kennen und gebrauchen. Die Umgebung des Kindergartens soll die Kultur, die Lebensweise, die Bräuche und Traditionen der Minderheit widerspiegeln und deren Gegenstände vorstellen.

- b, Für die Kinder sorgen, ihre körperlichen Bedürfnisse und ihren Bewegungsdrang befriedigen.

Nach der Aufnahme des Kindes wird mit den Eltern besprochen, inwieweit die Kinder die Sprache der Minderheit beherrschen. Damit beginnt der Prozess des gegenseitigen Kennenlernens. Als nächstes sind die körperliche Bedürfnisse der Kinder zu erfassen, da durch die Befriedigung der körperlich-seelischen Bedürfnisse das Wohlbefinden der Kinder, die für alle Tätigkeiten erforderlich Grundlage ist, gesichert wird. Voraussetzung bei der Erziehung im Kindergarten ist das körpernahe, vertraute und verständnisvolle Verhältnis zwischen Kindergärtnerin und Kindern. Die Kinder nehmen Fürsorge nur von demjenigen an, der ihnen mit einem ehrlichen, glaubwürdigen Verhalten und einer vertrauensserweckenden Metakommunikation begegnet, sowie Feingefühl und Mitgefühl vermittelt. Unter solchen Voraussetzungen können die Bedürfnisse und die aus der Familie mitgebrachten Gewohnheiten des Kindes erfasst werden. Vom Anfang an soll gesichert werden, dass das Kind bezüglich Körperpflege, Essen sowie An- und Ausziehen selbständig handelt. Während der Eingewöhnung müssen die verschiedenen Tätigkeiten und Griffe mit jedem Kind einzeln geübt werden, damit die Kinder diese erlernen, automatisieren. Die Reihenfolge ist auch visuell einzuprägen. Die Kinder haben im Kindergarten drei Mahlzeiten (Frühstück, Mittagessen, Jausen). Das Essen muß abwechslungsreich sein. Die Eltern soll man informieren, was und wieviel ihr Kind gegessen hat. Die Mahlzeiten sollen reibungslos und ohne

Wartezeiten ablaufen. Die Kinder sollen überzeugt, aber nicht gezwungen werden, die Speisen zu essen. Die Kinder sollen Möglichkeit haben zu jeder Zeit etwas trinken zu können. Auch die Spezialitäten der Minderheit dürfen auf der Speisekarte im Kindergarten nicht fehlen. Die Kinder sollen das Essen in beiden Sprachen benennen. Die Körperpflege soll bei den Kindern den Anspruch auf körperliche Reinheit erwecken. Während der Körperpflege ist die Minderheitensprache zu gebrauchen. Zur Körperpflege (Haut, Zähne, Haare, Nase, usw.) sowie zur Benutzung der Toilette sind entsprechende Verhältnisse zu schaffen, damit die Kinder diese Tätigkeiten allmählich selbstständig ausüben können. Dem Wetter entsprechende Kleidung schützt das Kind. Sie sollen sich anziehen und die Kleidungsstücke benennen in beider Sprache. Die Kinder sollen praktisch angezogen sein, dass sie sich selbstständig an- und ausziehen können. Tägliche freie Bewegung ist ein unerlässliches Element im Kindergartenleben. Die Kinder sollen die Möglichkeit haben, individuell und zwanglos ihrem Bewegungsdrang auf den verschiedenen Geräten freien Lauf zu lassen. Die Entwicklung der Bewegungskoordination der Kinder wird außerdem noch durch die täglichen Sportbeschäftigungen gefördert. Die Kinder haben nach Bedarf die Möglichkeit im Kindergarten zu schlafen. Voraussetzungen für die Ruhezeit sind Stille und das Gefühl der Geborgenheit. Vor dem Einschlafen hören die Kinder Märchen und Schlaflieder in beiden Sprachen. Der Tagesablauf sichert den Kindern einen Lebensrhythmus. Dadurch können sich die Kinder zwischen den Tageszeiten auskennen. Es ist wichtig im Tagesablauf für den verschiedenen Tätigkeiten genügend Zeitraum zu sichern.

c, Die Gesundheit der Kinder schützen und für ihre Kondition sorgen.

Im Kindergarten erkrankte Kinder sollen - isoliert von den anderen Kindern- bis zum Eintreffen ihrer Eltern von der Amme mit besonderer Sorgfalt betreut werden. Das ist besonders wichtig bei Fieber, Übelkeit, Ausschlag, Durchfall, Hautrötung und starkem Husten, Schnupfen. Es ist wichtig die Eltern zu überzeugen, kranke Kinder sollen sie nicht in den Kindergarten bringen. Bei 3-4 jährigen kommt es noch oft vor, dass sie im Schlaf ins Bett machen. Die Ursachen dafür sind im Allgemeinen psychischen Ursprungs, deshalb sind Abgewöhnungsversuche größtenteils erfolglos. Erwachsene sollten sich hüten,

diese Kinder bloß zu stellen. Nur mit einem feinfühligem, liebevollem Umgang und in einer menschlichen partnerschaftlichen Beziehung zu den Eltern können die Ursachen behoben werden.

Bewegung – Die 3-6 jährige Kinder haben einen sehr großen Bewegungsdrang. Das abzureagieren sollen die Kinder Möglichkeit haben jeden Tag im Freien sich aufzuhalten, die Spielgeräte nach freiem Willen zu benützen. Jede Woche soll die Kindergärtnerin im Wochenplan Bewegung planen und eine Bewegungsbeschäftigung durchführen. Auch tägliches Sport soll im Tagesablauf geplant werden und in der deutsche Sprache durchgeführt werden. Die Gruppen sollen in der Umgebung des Dorfes kleinere Ausflüge machen.

Training – Die gesunde Lebensweise der Kinder kann nur so gesichert werden, wenn sie täglich Möglichkeit zum Training haben. Die beste Gelegenheit dafür ist der Aufenthalt im Freien. Das erhöht gleichzeitig die Widerstandsfähigkeit der Kinder. Die Kinder sollen auch die Möglichkeit haben das Wasser erleben. Bei gutem Wetter können sie im Garten plantschen.

Nachmittagsruhe – In diesem Lebensalter ist es noch nötig, das die Kinder sich nach dem Mittagessen ausruhen können. Dazu sichern wir den Kindern entsprechende kleine Bette, und eine stille, ruhige Umgebung.

Auch im Laufe der Erziehung zur gesunden Lebensweise ist unter Beachtung der Sprachkenntnisse der Kinder die deutsche Sprache zu gebrauchen.

❖ **Am Ende der Kindergartenzeit sollen die Kinder:**

- entsprechend den Gewohnheiten der Körperpflege sich selbständig waschen, die Zähne putzen, sich kämmen
- auf das Waschzeug achten, es auf seinen Platz stellen
- das Taschentuch selbständig benutzen
- allein entscheiden, wieviel sie essen möchten
- selbständig Getränke einschenken
- den Tisch geschmackvoll decken, hygienisch essen
- mit Messer, Gabel und Löffel sicher umgehen
- sich während der Mahlzeiten leise unterhalten
- sich selbständig umziehen, die Kleidung zuknöpfen, Schuhe anziehen und zubinden

- ihre Umgebung in Ordnung halten
- auf ihr Umgebung achten
- die Anweisungen in der deutsche Sprache verstehen

4. GEFÜHLSERZIEHUNG UND SOCIALISIERUNG

Ziel: Ziel der sozialen und individuellen Erziehung ist die Entfaltung der individuellen Interessen, Eigenschaften und Fähigkeiten der Kinder innerhalb der Gemeinschaft, auf Grund der Normativen der Gruppe.

Aufgaben:

- a, Schaffung einer liebevollen, Geborgenheit bietenden, familiären Atmosphäre.
- b, Herausbildung einer positiven Gefühlsbeziehung der Kinder zueinander und zu den Erwachsenen. Entwicklung und Stärkung der auf dem Gefühl beruhenden Fähigkeit, soziale Kontakte bilden und erhalten zu können.

a, Schaffung einer liebevollen Geborgenheit bietenden , familiären Atmosphäre.

Charakteristisch für das Kind im Vorschulalter ist, dass sein Verhalten von Gefühlen geprägt wird. Da in seiner Persönlichkeit die Gefühle dominieren, ist es unerlässlich, das Kind im Kindergarten mit einer Geborgenheit bietenden, liebevollen, fröhlichen Atmosphäre zu umgeben. In einer familiären Atmosphäre bildet sich die gefühlsmäßige Bindung des Kindes zu seinen Freunden und den Erwachsenen heraus. Es ist wichtig, dass sich die Kinder im Gruppenzimmer, im Waschraum und im Umkleideraum frei bewegen können, dadurch wird ihre Zutrauen gestärkt.

Jede Gruppe soll ein auf Traditionen beruhendes System von Gewohnheiten und Symbolen haben, was ihr einen eigenen, spezifischen Charakter verleiht und in den Kindern das Gefühl der Zusammengehörigkeit, das Mitgefühl vertieft. Die Kinder und Eltern soll beim Betreten des Kindergartens gedämpfte Musik (auch vom Minderheitenkultur) im Umkleideraum empfangen. Damit wird gleichzeitig eine Ruhe ausstrahlende Atmosphäre geschaffen. Die Einwöhnungszeit prägt die

Bindung des Kindes an den Kindergarten. Die Eltern sollen Möglichkeit haben ihre Kinder in die neue Umgebung eingewöhnen. Dabei können die Eltern den Alltag, den Tagesablauf, die Tätigkeiten und Gewohnheiten des Kindergartens kennenlernen. Beide Kindergärtnerinnen und auch die Amme soll diese Zeit sorgfältig vorbereiten. In der Einwohnungszeit soll die Kindergärtnerin die Kinder in ihrer Muttersprache erwarten, ihre Worte soll sie mit Mimik und Gestik begleiten. Später, wenn das Kind sich schon in Geborgenheit fühlt, soll die Kindergärtnerin die deutsche Sprache einführen. Das soll die fremde Sprache begründen. Die familiäre Atmosphäre im Kindergarten hilft den Kindern bei der Herausbildung ihrer sozialen Kontakte. Dazu ist ein inhaltsvolles, bewegendes Kindergartenleben erforderlich. Mit besonderer Sorgfalt sollen die Traditionen und Bräuche der Minderheit auf kindgemäße Weise gepflegt werden. Die Kinder sollen im Kindergartenalltag ihren Interessen entsprechende Tätigkeitsformen finden um den Zustand der inneren Motivation erleben zu können. Wenn die Kinder sich schon im Kindergarten, in ihrer Gruppe wohl und in Sicherheit fühlen, wenn das Kontakt zwischen Kind und Kindergärtnerin gut ausgebildet ist, soll die Kindergärtnerin während des Tages immer mehr zu den Kindern deutsch sprechen.

b, Herausbildung einer positiven Gefühlsbeziehung der Kinder zueinander und zu den Erwachsenen. Entwicklung und Stärkung der auf dem Gefühl beruhenden Fähigkeit, soziale Kontakte bilden und erhalten zu können.

Das positive Verhältnis der Kinder zueinander bildet sich nur in dem Fall heraus, wenn sich die Kinder in der Gruppe wohl fühlen. Sowohl das Kinderkollektiv als auch die Erwachsenen tragen zur Herausbildung des Vertrauens, des Sicherheitsgefühls bei. Eine besonders wichtige Rolle spielt dabei das Erzieherkollektiv, das für das Klima im Kindergarten sorgt. Die Grundlage für die gute Erziehung ist die bedingungslose Liebe mit Einschränkungen. Die Schranken sind so zu setzen, dass die Kinder im entsprechenden Alter die Erwartungen erfüllen können.

Im Verhältnis Erwachsene-Kinder sind folgende Prinzipien zu beachten:

- Der Erwachsene soll versuchen, die Kinder – vor allem gefühlsmäßig - zu verstehen.

- Unter genauer festlegung der Grenzen ist den Kindern ausreichende Freiheit zu sichern. Das mehrmalige „Überschreiten der Grenzen“ soll Konsequenzen haben!
- Das Erzieherkollegium soll gemeinsam mit den Eltern die Regeln und moralischen Vorschriften des Gemeinschaftslebens festlegen.
- Kinderfreundschaften sollen unterstützt werden und die Kinder so beeinflussen wir, dass sie auch Beziehungen zu anderen Mitgliedern der Gemeinschaft unterhalten.
- Bei der Aufmerksamkeit von Konflikten kann die Gefühlswelt der Kinder beeinflusst werden. Konflikt lösende Gespräche sind mit entsprechender Aufmerksamkeit und Geduld zu führen und zu lenken. Jedes Kind soll angehört werden und seine Meinung über das Geschehene äußern können. So festigt sich sein Verantwortungsbewusstsein.
- Die Kinder sollen ermutigt werden, damit sich ihre innere Zufriedenheit und ihr positives Ich-Bild herausbilden können. Die Leistungen ängstlicher Kinder sollen aufmerksam verfolgt und schon bei der kleinsten Entwicklung gelobt werden.
- Dem Benehmen aggressiver Kinder soll keine Aufmerksamkeit geschenkt werden.
- In der Kommunikation mit den Kindern soll man sich klar, eindeutig und konstruktiv ausdrücken, seine Wünsche angeben und die Gründe hervorheben.
- Das Vorbild der Erwachsenen prägt das Benehmen der Kinder. Ermutigen wir die Kinder, seien wir geduldig und vertrauen ihnen. Bekräftigen wir sie in ihren Erfolgen und helfen ihnen, Misserfolge zu verkraften.
- Anstatt ihnen etwas zu verbieten, sollen den Kindern Alternativen angeboten werden, damit sie eigene Entscheidungen treffen und die Fähigkeit zu Änderungen entwickeln können. Die Kinder sollen gelobt, aber auch getadelt werden, indem man sie – ohne in ihnen Angst auszulösen – auf Gefahren und Probleme aufmerksam macht.
- Mit Humor sollen liebevolle Kontakte aufgebaut, Verspannungen gelockert und Verkampungen gelöst werden.

- Bei der Erziehungsarbeit untersuchen und analysieren wir die sozialen Kontakte und das soziale Verhalten der Kinder. Bei der Beobachtung der individuellen Eigenschaften der Kinder sollen viele spielerische Elemente zur Anwendung kommen.

❖ **Am Ende der Kindergartenzeit sollen die Kinder:**

- In ihren Gefühlen, Worten und Taten ihre Verbundenheit zum Kindergarten, jüngeren Kindern und Erwachsenen zum Ausdruck bringen können.
- Die Regeln der richtigen Handlungsweise und des Benehmens verinnerlichen und sich gegenseitig darauf aufmerksam machen.
- Ohne Aufforderung von Erwachsenen einander helfen, für die Gemeinschaft gern arbeiten.
- Sich ihrer Fähigkeiten bewusst sein.
- Sich in Konfliktsituationen mit ihren Kameraden einigen.
- Sich für ihre Freunde und Kameraden interessieren.
- Die Besucher in der Gruppe liebevoll empfangen.
- Erwachsene und Kinder auch ausserhalb des Kindergartens begrüßen.
- Zeichen und Gefühle ihrer Umgebung auch ohne Worte verstehen.
- Ihre eigenen Fähigkeiten, Werte und Fehler kennen.
- Auftretende Hindernisse bewältigen können.
- Gefühlsmäßig ihrer Minderheit verbunden sein, die Werte der multikulturellen Umgebung schätzen und die Zweisprachigkeit als natürlich empfinden.

5. TÄTIGKEITSFORMEN

1. Spiel

Ziel der Tätigkeit: Die von innen kommende und gelenkte Spieltätigkeit soll die Förderung der freien Assoziationen der Kinder sichern. Durch das mehrmalige Erleben von Intellektuellen-, Sozialen- und Bewegungserfahrungen entfalten sich die individuellen Wünsche und Ideen der Kinder. Ziel ist, dass das Spiel und das ins Spiel integrierte Lernen zu einer vielfältigen Informationstätigkeit werden.

Aufgaben der Kindergärtnerin:

- Voraussetzungen für das Spiel sichern (Ort, Zeitraum, Mittel)
 - Im freien Spiel und im ins Spiel integrierten Lernen die Aufarbeitung der in der näheren und weiteren Umgebung erworbenen kindlichen Eindrücke sichern.
 - Unter Beachtung der individuellen Besonderheiten der Kinder, die Spielarten sowie deren Inhalt und Qualität erweitern.
 - Im Spiel die Sprechfähigkeit der Kinder in beiden Sprachen entwickeln.
-
- **Voraussetzungen für das Spiel sichern**

Eine kreative, schöpferische Atmosphäre kann durch Spiele erreicht werden, in denen die Kinder frei entscheiden können, mit wem, wo, und wie lange sie spielen wollen, welches Spiel sie bevorzugen und welches Thema sie mit welchen Mittel bearbeiten möchten. Die Voraussetzungen dazu hat die Kindergärtnerin zu schaffen. Die schöpferische Atmosphäre kann durch rechtzeitige Hilfeleistung, Bekräftigung und Ideen entwickelt werden. In der Gruppe sind nur so viele Regeln einzuführen, die zur Erhaltung einer flexiblen, lockeren Atmosphäre, zur schöpferischen Tätigkeit, zu verschiedenen Manipulationen und zur Verwirklichung der Ideen beitragen. Eine kreative Atmosphäre bringt spontane Ideen hervor, in ihr hören die Kinder einander an und es entwickelt sich eine schöpferische Zusammenarbeit. Im Freispiel spielen die Kinder entspannt, selbständig und selbstvergessen mit ihren

Kameraden. Die gemeinsam erlebten Spielsituationen rufen in den Kindern starke Gefühle hervor. Viele humorvolle Ausdrücke schaffen eine lockere Atmosphäre. Die Kinder sollen die Möglichkeit haben für die verschiedenen Spiele den Platz selbst gestalten, wenn sie von Erwachsenen Hilfe brauchen, soll die Kindergärtnerin zur Verfügung stehen. Im Gruppenzimmer soll die Kindergärtnerin ruhige Ecken zu den verschiedenen Spieltätigkeiten sichern, so wie für Zeichnen, Dramatisieren, Singen, Musik, usw.

❖ **Am Ende der Kindergartenzeit sollen die Kinder:**

- Fähig sein, in einem Themenbereich ausdauernd an gemeinsamen Tätigkeiten teilzunehmen.
- Nach Möglichkeiten viele Rollenspiele beherrschen.
- In beiden Sprachen die bekannten Märchen dramatisieren.
- Komplizierte Konstruktionen bauen können.
- Regelspiele genießen und deren Vorschriften einhalten können.
- Sich den gesellschaftlichen Normen gemäß verhalten können.
- Ihren individuellen Besonderheiten entsprechend zu zweisprachigen Interaktionen fähig sein.

2. Märchen-Gedicht

Ziel der Tätigkeit: Förderung der seelischen, moralischen und gefühlsmäßigen Entwicklung, der positiven Charaktereigenschaften und der Minderheitenidentität durch die magischen, wundersamen Märchenerlebnisse sowie durch die Musikalität und Harmonie der Reime in den Gedichten.

Aufgaben der Kindergärtnerin:

- Zusammenstellung anspruchsvoller literarischer Texte zum Erlernen für die Kinder.
- Planung der im Alter von 3-7 Jahren bevorzugten Formen (Märchen, Gedichte, Dramatisieren, Puppenspiel, dramatische Spiele).
- Entwicklung der Zweisprachigkeit durch Hinzuziehung von Werken der Minderheit.

• **Zusammenstellung anspruchsvoller literarischer Texte zum Erlernen für die Kinder**

Aufgabe der Kindergärtnerin ist, anspruchsvolle Texte aus der Literatur der Minderheit zusammenzustellen. Bei der Auswahl der Werke sind pädagogische, psychologische Gesichtspunkte zu beachten. Das Material soll aus volkstümlichen Reimen, aus spielerischen, musikalischen und rhythmischen Gedichten bekannter Autoren und aus örtlichen Sammlungen der Minderheit bestehen.

❖ **Am Ende der Kindergartenzeit sollen die Kinder:**

- Verse und Reime in der deutsche Sprache kennen, diese während des Tages sagen.
- Gern Märchen hören.
- Kurze Märchen, kleine Szenen können sie vortragen.
- Die gelernte Reime, Gedichte gut aussprechen.

3. **Lied-Musik**

Ziel der Tätigkeit: Erwecken der Freude an gemeinsamen Singen und Singspielen, um dadurch den musikalischen Geschmack und die ästhetische Empfänglichkeit zu formen. Den Kindern müssen soviel wie möglich musikalische Erlebnisse geboten werden, die die Grundlage für ihre musikalische Muttersprache bilden und zur Herausbildung ihrer Minderheitenidentität beitragen.

Aufgaben der Kindergärtnerin:

- Dem Alter und Fähigkeiten der Gruppe gemäß anspruchsvolle Auswahl aus musikalischen Materialien, Zusammenstellung jährlicher Planung.
- Förderung der Zweisprachigkeit der Kinder durch Reime, Kinderlieder. Spiele zur Entwicklung musikalischer Fähigkeiten und Musikhören.

❖ **Am Ende der Kindergartenzeit sollen die Kinder:**

- Singspiele genießen.
- Ohne Hemmungen allein singen können.
- Musikhören genießen.
- Reime, Lieder und Singspiele der Minderheitensprache kennen.
- Musikalische Gegensätze unterscheiden können.
- Rhythmus, Bewegung und Melodie improvisieren können.
- Sie erkennen die Musik der Minderheit.
- Sie singen gerne deutsche Lieder, sagen gerne deutsche Reime.
- Sie ziehen gerne die Trachtenkleider der Minderheit zu den Tänzen an.

4. **Bewegung**

Ziel der Tätigkeit: Entwicklung der körperlichen Fähigkeiten, der natürlichen, harmonischen Bewegungen der Kinder in spielerischer Form. Den Orientierungssinn, die Anpassungsfähigkeit sowie den Willenkraft der Kinder so zu entwickeln, dass sie die Freude an der freien Bewegung nicht verlieren.

Aufgaben der Kindergärtnerin:

- Zusammenstellung von Spielen zur Entwicklung der Bewegung der Kinder.
- Zusammenstellung von verschiedenen Bewegungsspielen zur differenzierten Befriedigung der Bewegungsbedürfnisse der Kinder.

• Zusammenstellung von Spielen zur Entwicklung der Bewegung der Kinder

Der Raum und die Sportgeräte im Hof des Kindergartens sind gut geeignet zur Entwicklung von Bewegungen wie Gehen, Laufen, Kriechen und Klettern. Der Aufenthalt im Freien bietet ungestörte Übungsmöglichkeiten für das mehrmalige Wiederholen der in gelenkten Sportbeschäftigungen kennengelernten Bewegungsarten. Die Bewegungen, die dazu nötigen Geräte sind dem Alter, dem Entwicklungsstand der Kinder und der Gruppenzusammensetzung anzupassen. Beim gelenkten Bewegungsspiel soll auf die Entwicklung von Bewegungen wie Laufen, Gehen, Kriechen und Klettern besonderer Wert gelegt werden. Die Kinder

sollen verschiedene Übungen im Laufen, Springen, Hüpfen, Werfen, Kriechen, Klettern, Rutschen, im Bodenturnen und mit dem Ball durchführen. Bei der Auswahl der Bewegungsspiele soll auf die Schulung des Gleichgewichtssinnes und auf die Benutzung der Geräte geachtet werden. Die Spiel dürfen weder zu leicht, noch zu schwer sein. Beim gelenkten Bewegungsspiel sollen die Kinder Übungen haben im:

- Laufen (Hindernislauf mit Hoch- und Runterspringen, Durchkriechen, usw.)
- Springen (auf einem Bein, auf beiden Beinen, Hüpfen, Hoch- und Runterspringen, Weitsprung)
- Werfen (Zielwerfen mit einer Hand, Werfen des Bohnensackes aus dem Grätschstand)
- Kriechen
- Rutschen
- Klettern
- Ballübungen

Es ist wichtig in diesem Alter die Entwicklung der Feinmotorik.

❖ **Am Ende der Kindergartenzeit sollen die Kinder:**

- Sich gern bewegen und Ausdauer in Bewegungsspielen haben.
- Die Regeln einhalten.
- Richtungen kennen und sich im Raum orientieren können.
- Im Takt gehen und gymnastische Übungen ästhetisch ausführen können.
- Die mit den Bewegungen verbundenen Mittel sowie die angewendeten Raumbegriffe und Formationen in der Minderheitensprache benennen können.
- Gern und mindestens 50-100 m laufen können.
- Mit dem Ball verschiedene Bewegungen machen.
- Zielwerfen können.
- Beim Springen geschickt auf dem Boden aufkommen.

5. Bildnerische Gestaltung

Ziel der Tätigkeit: bildliche, freie Selbstdarstellung der Erlebnis- und Phantasiewelt der Kinder. Bereicherung der Raum-, Formen- und Farbvorstellung der Kinder. Herausbildung ihrer ästhetischen Empfänglichkeit sowie ihrer Offenheit und ihres Anspruch gegenüber dem Schönen.

Aufgaben der Kindergärtnerin:

- Schaffung der Voraussetzungen für eine schöpferisch-gestaltende Tätigkeit der Kinder.
- Differenzierte Entwicklung des Inhalts und der Qualität der schöpferisch-gestaltenden Tätigkeiten der Kinder. Sicherung verschiedenen Organisationsformen für die Tätigkeiten.
- Sicherung der zweisprachige Erziehung

• **Schaffung der Voraussetzungen für eine schöpferisch-gestaltende Tätigkeit der Kinder**

Die Kindergärtnerin soll zu den verschiedenen Tätigkeiten entsprechende Mittel sichern. Sie soll dafür sorgen, dass die Kinder zum Gestalten einen ruhigen Platz haben sollen. Auf einmal sollen höchstens 6-8 Kinder Platz haben. Für die schöpferische Tätigkeit ist eine Atmosphäre erforderlich, in der sich die Kinder gern in die Arbeit einschalten. Auch genügend Zeitraum soll die Kindergärtnerin zu dieser Arbeit sichern. Jedem Kind muß einzeln gelehrt werden, wie es sicher mit den Materialien und Geräten umzugehen hat. In dieser Tätigkeit sollen die Kinder Möglichkeit haben zum Zeichnen, Malen, Basteln, Formen, Weben, Spinnen, Nähen, Batiken, Origami, Bauen sowie anderen Handarbeiten.

• **Sicherung der zweisprachige Erziehung**

Die deutschsprachige Kindergärtnerin soll während der Arbeit die Materialien, in der deutsche Sprache benennen, die Anweisungen deutsch geben.

❖ **Am Ende der Kindergartenzeit sollen die Kinder:**

- Ihre Erlebnisse und Vorstellung individuell bildnerisch darstellen können.

- Farbenreiche und farbenfrohe Werke schaffen.
- Freude an eigenen und gemeinsamen Kompositionen haben.
- Das Schöne bewundern und sich an ihm erfreuen.
- Die deutschsprachige Anweisungen verstehen.

❖ **Am Ende der Kindergartenzeit sollen die Kinder:**

- Ihr Wohnort, ihr Name kennen und benennen.
- Im Dorf die öffentliche Gebäude benennen.
- Die Jahreszeiten unterscheiden und benennen.
- Sie grüßen in der deutsche Sprache.
- Sie nehmen gerne an den Traditionen der Minderheit teil.
- Sie zählen bis 10 in der deutsche Sprache.
- Sie können rechts und links unterscheiden.
- Sie haben aktives und passives Wortschatz in den während des Jahres angebotenen Themen.
- Sie tragen gerne an den Festen die Trachtenkleider der Minderheit.
- Sie sollen auf den Fragen auch in der deutsche Sprache Antwort geben.

6. Umgebung

Ziel der Tätigkeit: Beim Entdecken der näheren und weiteren Umgebung sollen in den Kindern positive Gefühle für die Werte der natürlichen, menschlichen und gegenständlichen Welt herausbilden. Während sie die Umgebung kennenlernen, erfassen sie in ihr Mengen, Formen, Größen sowie Raum- und Flächenausdehnungen.

Aufgaben der Kindergärtnerin:

- Für die Kinder Zusammenstellung traditioneller und örtlicher Themenkreise zum Entdecken der Umwelt.
- Entwicklung der zweisprachigen Kommunikationsfähigkeit der Kinder durch unmittelbare Erfahrungen und neue Kenntnisse.

- Differenzierte Organisationsformen der Tätigkeit schaffen.

• **Für die Kinder Zusammenstellung traditioneller und örtlicher Themenkreise zum Entdecken der Umwelt**

Nachdem sich die Kinder an den Kindergarten gewöhnt haben, machen sie sich mit der unmittelbaren Umgebung der Einrichtung vertraut. Die deutschsprachige Kindergärtnerin plant in den folgenden natürlichen, menschlichen und sachlichen Themen Beschäftigungen Anregungen:

- Die Familie, Familienmitglieder.
- Höflichkeitsformen (begrüßen, bedanken, bitten, usw.)
- Das Eßbesteck, wir bedecken den Tisch.
- Das Lebensmittel.
- Die Blumen.
- Die Tieren (Haustiere, Wildtiere)
- Die Farben.
- Der Körper.
- Die Kleidung.
- Die Wohnung, die Möbeln.
- Die Jahreszeiten, darin die Feste und Traditionen.
- Was arbeiten die Fachleute?
- Im Verkehr, die Verkehrsregeln, die Fahrzeuge.
- Ich stelle mich vor.
- Unser Dorf, das Dorfmuseum der Minderheit.

Während die Kinder ihre Umgebung kennenlernen, sollen sie auch anschließend über Formen, Größenordnung und Quantität sprechen. Sie sollen jeden Tag über die Jahreszeiten, über das Wetter sprechen und das auf Jahreszeitentafel bezeichnen. Auch Tageszeitentafel soll die Kindergärtnerin verfertigen, die die Kinder selbstständig handhaben. Die Gruppe soll öffentliche Gebäude in der Umgebung wie Museum, Theater, Ausstellungshallen, Bauobjekte, Schule, Bahnhof, usw. besuchen.

• **Entwicklung der zweisprachigen Kommunikationsfähigkeit der Kinder durch unmittelbare Erfahrungen und neue Kenntnisse.**

Die Kindergärtnerin soll jede Möglichkeit ausnützen, zu den Kindern deutsch zu sprechen. Sie soll den Kindern verschiedenen Tätigkeiten sichern, wo sie

Erfahrungen von der Umwelt bekommen können. Dabei soll die Kindergärtnerin wie Möglich, die Gespräche in der deutsche Sprache führen.

❖ **Am Ende der Kindergartenzeit sollen die Kinder:**

- Ihr Wohnort, ihr Name kennen und benennen.
- Im Dorf die öffentliche Gebäude benennen.
- Die Jahreszeiten unterscheiden und benennen.
- Sie grüßen in der deutsche Sprache.
- Sie nehmen gerne an den Traditionen der Minderheit teil.
- Sie zählen bis 10 in der deutsche Sprache.
- Sie können rechts und links unterscheiden.
- Sie haben aktives und passives Wortschatz in den während des Jahres angebotenen Themen.
- Sie tragen gerne an den Festen die Trachtenkleider der Minderheit.
- Sie sollen auf den Fragen auch in der deutsche Sprache Antwort geben.

XII. LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

Készítette:	Kiss Lászlóné - óvodavezető	2013. 06. 15.
Módosította:	Kiss Lászlóné - óvodavezető	2015. 06. 30.
Módosította:	Szakmár Krisztina – óvodavezető	2019. 09. 01.
Módosította:	Szabó Noémi – igazgató	2024. 02.15.
Módosította	Bujdosó Krisztina - igazgató	2025. 08.21.

ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

A Pedagógiai Programot az igazgató készíti a nevelőtestület bevonásával és a fenntartó jóváhagyásával válik érvényesé.

A hatályba lépés napja 2025.09.01.

A hatályba lépéssel egyidejűleg érvényét veszti az intézmény előzőleg jóváhagyott Pedagógiai Programja.

Leányvár, 2025.08.21.

.....

Bujdosó Krisztina
igazgató

P.H.

Elfogadás

A Leányvári Cseresznyefa Óvoda óvodapedagógusai 100 %-os igenlő elfogadó szavazata alapján a Pedagógiai Programot elfogadta. Az elfogadás tényét a nevelőtestület képviselője az alábbiakban hitelesítő aláírásával tanúsítja.

Kelt: Leányvár, 2025.09.01.

.....
nevelőtestület képviselője

Véleményezés

A pedagógiai program módosításának tartalmáról a szülők tájékoztatást kaptak.

Kelt: Leányvár, 2025.szeptember

.....
szülői szervezet képviselője

Jóváhagyás

A Leányvári Cseresznyefa Óvoda Pedagógiai Programját a fenntartó jóváhagyta.

Kelt: Leányvár, 2025. szeptember

.....
fenntartó

TARTALOMJEGYZÉK

I. BEVEZETŐ	2
II. AZ ÓVODA BEMUTATÁSA	3
1.Az óvoda adatai	3
2.Helyzetkép	4
3.Az óvoda működésének feltételei	9
III. AZ ÓVODAI NEVELÉS ALAPELVEI, CÉLJAI, FELADATAI	12
IV.KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ GYERMEKEK ÓVODAI NEVELÉSE	15
V. A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI ÓVODÁSKOR VÉGÉRE	21
VI. A NEVELÉS FEJLESZTÉS KERETEI	22
1.Egészséges életmódra nevelés	22
2.Az érzelmi az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés	28
3.Az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása	38
4.Munka jellegű tevékenységek	38
5.A tevékenységben megvalósuló tanulás	41
6. A tervezés, értékelés, mérés folyamata	43
7.Német nemzetiségi nevelés	47
VII. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATA	49
1.Játék	49
2.Verselés, mesélés	52
3.Ének, zene, énekes játék, gyerektánc	54
4.Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka	58
5.Mozgás	60
6.Külső világ tevékeny megismerése	62
VIII. GYERMEKVÉDELEMMEL ÖSSZEFÜGGŐ PEDAGÓGAI TEVÉKENYSÉG	66
IX. A PROGRAM MEGVALÓSÍTÁSÁST SEGÍTŐ KAPCSOLATRENDSZER	69
X. AZ ELLENŐRZÉS ÉS ÉRTÉKELÉS RENDSZERE	73
XI. ÉRVÉNYESSÉGI RENDELKEZÉSEK	77
1. ZUSAMMENFASSUNG	78
2.ZIELE UND AUFGABEN DER ZWEISPRACHIGE ERZIEHUNG	80

3.ERZIEHUNG AUF EINE GESUNDE LEBENSWEISE	81
4.GEFÜHL UND SOCIALISIERUNG	86
5.TÄTIGKEITFORMEN	90
XII. LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK	99